FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

O. 303 — CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, DECEMBER 29, 1942 — LETO XLV. — VOL. XLV.

Rusi nastavljajo Nemcem drugo past

Dve ruski koloni sta samo 45 milj oddaljeni druga od druge, a med njima je vsa nemška armada pred Stalingradom. V nevarnosti je tudi nemška armada v Kavkazu.

Moskva, 28. dec.—Ruske čete, ki prodirajo južno ob Donu, samo 45 milj oddaljene od one ruske kolone, ki prodira južvzhodno od Stalingrada. S tem je v nevarnosti obkoljenja vsa mška armada, ki se nahaja še pred Stalingradom.

Ako se ti dve ruski koloni združita ob spodnjem Donu, in kot trdi poročilo iz Moskve, še vedno prodirata naprej, bodo v nevarnosti tudi nemške čete pri Kotelnikovskem in v severnem Kavkazu.

Rusi so zavzeli Sirijukov, ki leži v južnovzhodnem delu ovinka reke Don in nekako 22 milj severno od Simljanska, kjer so Nemci poleti prvič prestopili Don, in odkoder so prodirali proti Stalingradu.

Rusi prodirajo tako naglo proti jugu, da so se približali že na 70 milj do Rostova ob Črnem morju. Poročilo trdi, da se Nemci umičejo v velikem neredu od vasi do vasi pred zmagovitimi Rusi. Rusom pada v roke veliko nemškega materiala, katerega naciji ne utegnejo vzeti s seboj.

Pred Stalingradom je zdaj še kakih 300,000 Nemcev. Ena ruska kolona jim prodira za hrbtom, druga pa južno od Stalingrada tako, da so Nemci zdaj med rekama Donom in Volgo že skoraj popolnoma obkoljeni.

Ako Rusi dosežejo Rostov, bodo imeli Nemci v Kavkazu edino odprto pot po Črnem morju za dobavo ali za umik.

eGaulle bo morda prišel Washington na razgo- r s predsednikom

London.—Dobro informirani ogi trdijo, da bo v kratkem šel iz Anglije general De ulle, vodja svobodnih Franzov ter šel v Washington na zgovor s predsednikom Roosevtom.

V Washingtonu bo De Gaulle edložil načrt za formacijo e Francije, ki bi imela sedež Alžiru v Afriki. Ta vlada bi tavila ono v Vichy, Franci- ter razveljavila premirje d Francijo in Nemčijo.

De Gaulle je že izdal poziv vse Francoze v Afriki, naj združijo pod poveljstvom erala Girauda, ki je bil imean komisarjem francoske ike. Vse francoske moči se združijo, je rekel (De lle, za skupno zmago Zdruih narodov.

mci so usmrtili zopet štirinajst Čehov

London. — Brzojavna novska agencija poroča, da so nci usmrtili nadaljnih 14 ov, ker so imeli pri sebi oro- in radi drugih takih preov.

Punčko so kupili

Družina Mr. in Mrs. Edward evec je dobila za novo leto azno vezilo, ko so jo sinoči rojenice obdarile s zalo pun- Naš urednik in njegova na sta torej že drugič stama in stari očka. Mati in se dobro počutita v St. 's bolnišnici. Čestitamo!

Zadušnica

sredo ob 8:30 bo darovana rkvi Marije Vnebovzete ma- za pokojnim Joseph Crkno-. Sorodniki in prijatelji so ljeni.

Česa ne sme vedeti sovražnik

Cenzurni urad apelira na rod, naj bo previden, kadar vori o vojaštvu. Treba je like pažnje, da sovražnik ne e vesti o premikanju naših . Paziti moramo, da ne izno sledečega:

Ne imenujmo ladje, na kaži služijo naši mornarji.

Ne imenujmo vojaških edi-, pri katerih služijo naši jaki onstran morja.

Lahko sicer govori ali piše-, na primer, da se nahaja in ta vojak v Avstraliji, ali je ta ali oni mornar nekje Atlantiku. Toda nikdar ne emo omeniti, da služi ta in vojak pri tej in tej stotnitemu in temu polku v Avaliji, ali da je ta mornar tej ali oni bojni ladji, ki se haja na Atlantiku.

Sovražnik vse to pazno vlena ušesa in nikdar ne ve- kdo je naš sovražnik.

Odpor hrvaškega naroda je vedno silnejši

New York. (JIC) — Bostonski "Christian Science Monitor" je objavil dne 22. decembra poročilo iz Berna, ki trdi, da bo Balkan "eksplodiral" kakor hitro bodo zavezniki izvršili svoj napad na evropsko ozemlje. Poročilo raziskuje s posebnim zanimanjem položaj v Rumuniji in na Madžarskem. Govora je tudi o razmerah v Jugoslaviji — posebno o Hrvaški Državi:

"Na Hrvaškem je opozicija Hrvatov proti ustašem dr. Ante Pavelića morda celo še večja, nego ona srbskega dela prebivalstva.

"Nemiri, ki so izbruhnili na Hrvaškem, postajajo čedalje bolj nevarni. Gerilci, ki imajo svoja zatočišča v planinah, rušijo železniške proge in vsake vrste tehnične naprave, katere je težko zopet popraviti in to le z uporabo številnih delavnih sil. Okupacijske čete imajo radi tega vedno več posla in so bile nedavno ojačene. Nemci so baje poslali na hrvaško ozemlje nekatere čete, ki so jih imeli v rezervi na ruski fronti, v Ukrajini.

22,000 funtov sirovega masla so ukradli

New York.—Vincent D'Alesio, upravitelj hladilnice je sporočil policiji, da je bilo med božičnim večerom in med pondeljkom zjutraj ukradenega 22,000 funtov sirovega masla iz hladilnice. Maslo je bilo vredno do $8,000. V pondeljek bi ga bili morali razpeljati groceristom.

Dva avstrijska princa v U. S. armadi

Washington.—Felix in Ludwig Habsburg, prvi star 26, drugi 24 let, sinova bivšega avstrijskega cesarja Karla, sta prostovoljno vstopila v ameriško armado. Oba sta navedla kot svoje bivališče Washington, D. C.

Znamka št. 28 bo kupila en funt kave drug mesec

Urad za kontrolo cen naznanja, da se znamka št. 28 iz sladkorne karte lahko rabi zato, da se ž njo kupi en funt žgane kave med 4. januarjem in 7. februarjem.

Baraga Glee Club

Vse matere deklet, ki so članice Baragovega Glee kluba so prijazno vabljene na božičnico nocoj ob osmih v klubove prostore. Bo prijetna domača zabava in mnogo lepega petja.

Prva obletnica

V petek ob 11:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnim Tony Kuhel v spomin 1. obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Pozdravi iz Washingtona

Gdč. Ana Jerele pošilja iz Washingtona, D. C. najlepše pozdrave vsem prijateljem in znancem, želeč jim srečno in zdravo novo leto.

Vabilo na izredno sejo

Podružnica št. 5 SMZ ima v sredo večer ob osmih izredno sejo v navadnih prostorih. Vsi člani naj se gotovo udeleže.

Iz raznih naselbin

West Frankfort, Ill. — V noči od 9. na 10. decembra je dvigalo pri delu težko pobilo rojaka Johna Majdiča. Pobit je bil na glavi in takoj so ga odpeljali v bolnišnico. Njegov tovariš J. Kočevar je bil pa lahko pobit.

Mullan, Idaho. — Dne 8. decembra je v bolnišnici umrl Fr. Vidic, star 54 let in doma iz Poljan nad Škofjo Loko na Gorenjskem. Njegovi tukajšnji sorodniki niso znani, v starem kraju pa zapušča hčer, brata in sestro.

Meado Lands, Pa. — Dne 10. decembra je tukaj po petdnevni bolezni umrl Mike Gerčar, star 57 let in doma iz Domžal na Gorenjskem. Tukaj zapušča ženo in dva vnuka, v Clevelandu pa brata in dva brata v starem kraju, ako še živita.

No. Chicago, Ill. — John in Frances Slabe sta bila zadnje dni obveščena, da je bil njun sin Victor, mornar prvega razreda ranjen pri napadu na severno Afriko in njegova ladja, zadeta od torpeda, je utonila. Victor, star 24 let, se zdaj nahaja v bolnišnici v Portsmouthu, Va. Njegov brat je tudi v službi Strica Sama.

Ninčič je odstopil

London.—Iz zanesljivih diplomatskih krogov se poroča, da je odstopil dr. Momčilo Ninčić, minister za tujezemske zadeve. Z njim obenem je podalo ostavko več drugih ministrov potem, ko je imel vladni kabinet sejo ves dan.

Z BOJNE FRONTE:

FRANCIJA — Francoska vlada v Vichy je vzela državljanstvo generalu Giraudu, novemu komisarju francoske Severne Afrike, ki je nadomestil admirala Darlana.

AFRIKA — Angleške in čete svobodne Francije so prestopile mejo francoskega Somalilanda. To je bila še edina afriška kolonija v rokah Francije.

PACIFIK — Japonske podmornice so obstreljavale vas Buno na Novi Gvineji. Japonska posadka v bližini Bune se je hotela prebiti iz pasti, toda zavezniki so jo pognali nazaj. Zavezniška letala so poškodovala ali potopila eno japonsko križarko.

Oče in sin sta vesela obhajala božič

San Francisco, Cal. — Ko so se vojaki na božični večer vsipali iz busov v tem mestu, je nek mlad vojak skočil k nekemu naredniku, ga pocukal za rokav in veselo vzkliknil: "Očka!" Narednik se začuden obrne in ves vesel objame svojega sina Pavla. Bila sta to oče in sin Longsberger iz Marietta, O., ki sta v juliju oba hkrati vstopila v armado. Poslana sta bila skupno v taborišče Wolters, Texas, potem so ju pa poslali vsakega v drugo taborišče. Na božični večer sta se pa oba nenadoma znašla v San Franciscu, ne da bi prej vedela za to.

Nemčija protestira radi izgredov v Italiji

Angora, Turčija. — Iz diplomatskih virov se naznanja, da je nemški poslanik v Italiji, Hans von Mackensen, protestiral pri italijanski vladi radi protinemških demonstracij v Naplu, Genovi, Turinu in Milanu. Von Mackensen je zlasti protestiral, ker rimski governer princ Colonna ni poskusil, da bi v kali zatrl protinemške demonstracije v Rimu.

Preostanek v državni blagajni $35,000,000

Columbus, O. — V blagajni države Ohio je bilo za praznike $30,000,000 in če bodo natančno šteli, bodo našteli celo $35,000,000. Toda guverner se boji, da bodo državni dohodki tako padli, da niti ta preostanek ne bo zadostoval za kritje vseh stroškov. Padel bo prodajni davek, davek na gazolin ter davek od avtnih licenc.

Dar za Rdeči križ

Potom slovenske North American banke so darovali za ameriški Rdeči križ: društvo Srca Marije $25.00 in družina Sepic iz 3651 W. 58. St. $1.50. Lepa hvala vsem skupaj.

Trinajsta obletnica

V sredo ob sedmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnim Frank J. Merhar (Lindy) v spomin 13. obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Patriotična prireditev

V čertek večer priredijo starši in svojci vpoklicanih vojakov Silvestrovo v Slovenskem domu na Holmes Ave. Ob tej priliki bo odkritje na častni plošči nad sto novih imen po županu Clevelanda ali njega zastopniku. Čisti dobiček je namenjen za obdaritev vojakov, ki se nahajajo v U. S. armadi in so njih imena na častni plošči.

Iz staršev in svojcev je ustanovljena patriotična organizacija, katere člani so starši, žene, bratje in sestre vpoklicancev.

Rojake opozarjamo, naj se te prireditve udeleže, ker namen je plemenit in v demonstraciji za ameriško demokracijo pomemben.

$300 kazni, ker je brcnil hlače

Alameda, Cal. — Sedalo policijskih hlač je pod varstvom posebne postave, je rekel sodnik Knox. Zato je obsodil 25 letnega mehanika Franka Rodgersa na $300 globe, ker si je drznil brcniti v hlače policista Bertranda. Morda bi kazen ne bila tako huda, če bi ne bil slučajno takrat v tistih hlačah sam policist.

Bela hiša molči glede Churchillovega prihoda

Washington. — Na govorice, da je prišel premier Churchill iz Londona, da obišče predsednika Roosevelta, so v Beli hiši nevtralni. Rooseveltov tajnik Early je rekel: "Ne vem, če je šel, ne vem, če ni šel; ampak če bi vedel, pa ne bi povedal."

"Ihaha" je že dospel v clevelandske mesnice

U. S. Packing Co., 3708 Orange Ave. je dobila včeraj 22,000 funtov konjskega mesa. To je prvič, da je bilo poslano konjsko meso v Cleveland za ljudi. Tisti, ki so si včeraj že privoščili konjski steak, trdijo, da je meso "mehko in okusno."

Poškodovan rojak

Avto je zadel in močno poškodoval poznanega Andy Križmančiča, 7706 Cornelia Ave. Nahaja se v Mt. Sinai bolnišnici. Nesreča se je pripetila na St. Clair Ave. in 65. cesta.

Združeni narodi pripravljajo sodišče, ki bo sodilo Hitlerja

London, 28. dec.—Združeni narodi pripravljajo mednarodno sodišče, ki bo vodilo takoj po končani vojni obravnavo proti Hitlerju, Benito Mussoliniju in drugim osiškim kriminalcem. Tako se zatrjuje iz verodostojnih virov.

Dasi teh mednarodnih banditov ni mogoče dovesti pred tribunal pred koncem vojne, pa so že v delu načrti, da bo takoj po vojni imenovano osobje tega mednarodnega sodišča, da se napravi načrt za obravnavo ter da se zbere dokaze o zločinih obtožencev proti mednarodnim zakonom.

Razume se, da bosta predsednik Roosevelt in državni tajnik Hull izbrala kakega prominentnega ameriškega legalnega eksperta, ki bo pravni svetovalec temu sodišču.

Izbrala bosta najbrže Sheldon Gluecka, profesorja kriminalnega prava na Harvard univerzi, ki je danes priznan kot največji poznavalec mednarodnega prava. On je že danes član komiteja, ki služi kot pravni svetovalec najvišjemu sodišču Zed. držav.

Glueck je že svetoval, naj bo del mirovnih pogojev sodba in kazen osiških vojnih kriminalcev.

Vlade onih držav, ki jih je zasedlo osišče, že dlje časa zbirajo dokaze o zločinih, ki so jih doprinesli osiški banditi napram podjarmljenim narodom.

Poljski minister bolan v nemškem ujetništvu

London.—Iz Stockholma se poroča, da je bivši poljski minister Josef Beck bolan na jetiki v nemškem ujetniškem taborišču na Bavarskem. Poročilo trdi, da je malo upanja za njegovo zdravje.

Novi uradniki

Društvo Blejsko jezero št. 27 SDZ je izvolilo za leto 1943 sledeči odbor: Predsednik George Panchur, podpredsednik John Janchar, tajnica Mary Marn, 14410 Sylvia Ave., blagajnik Vinko Starman, zapisnikarica Jennie Potočnik, nadzorniki: Frank Pucel, John Bohinc, Frank Fende.

NOVI GROBOVI

Mary Jeršin

Kot je bilo že poročano, je bila na božični večer povožena Mrs. Mary Jeršin, ki je včeraj umrla v Charity bolnišnici. Zanjen pogreb se je zavzela družina Mr. in Mrs. Henry Byrnes, edina poznana družina pokojne. Ta družina bo skrbela za dostojen pogreb ranjce, ki je bila brez imetja. Bila je stara okrog 80 let. Truplo leži v Grdinovem pogrebnem zavodu. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob devetih v cerkev sv. Kolumbine, Superior in 26. cesta in potem na Kalvarijo. Naj počiva v miru.

Anton Kovač

V Charity bolnišnici je umrl Anton Kovač, star nad 70 let. Njegova hči Mrs. Marie Djeblla dospe danes iz New Yorka, da bo uredila za pogreb, ki ga ima v oskrbi Grdinov pogrebni zavod, 1053 E. 62. St. Čas pogreba še ni določen.

Frank Juratovic

Včeraj popoldne se je smrtno ponesrečil v Continental Products Co. na 222. cesti, Euclid, O., mladi Frank Juratovic, star 37 let. Stanoval je na 15910 Parkgrove Ave. Rojen je bil v Clevelandu in zapušča tukaj žalujočo soprogo Mary, rojena Kastelic, dve leti in pol stare dvojčke Jean in Joan, očeta Thomasa in tri brate: Thomas, Anthony in Edward, ter sedem sestra: Mary, Ana, Margaret, Helen, poroč. Brownell, Catherine, Pauline in Viola. Bil je član podružnice št. 3 SMZ. Pogreb bo iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152. St. Čas pogreba še ni določen.

Josephine M. Belle

Po daljši bolezni je umrla Josephine M. Belle, stara 35 let. Stanovala je na 6428 Metta Ave. Rojena je bila v Clevelandu. Več let je bila zaposlena pri Richman Bros. Co. Tukaj zapušča mater Jožefo, sestri Frances in Maymie, oče ji je umrl pred 14 leti. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob desetih v cerkev sv. Vida iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave. in na Kalvarijo. Naj počiva v miru, preostalim sožalje.

Slovenka okradena

Včeraj zjutraj je šla Mrs. Cecilia Starin, 5473 Lake Court vprašat za delo k Erie Dyeing & Processing Co., 2765 E. 55. St. Ko je stopila iz poslopja, sta skočila k nji dva nepoznana moška, ki sta jo najprej osuvala, potem ji pa iztrgala ročno torbico, v kateri je imela $1 denarja. Mrs. Starin mora preživljati 13-letnega sina in soproga, ki je invalid, dva sinova ima pa v armadi. Tista dva lopova bi pač zaslužila ne ječo, ampak nekaj poštenih s palico.

Lepa božična kolekta

Božična kolekta pri sv. Vidu je bila letos izredno lepa. Dobri farani so darovali $4,626.07.

Naši vojaki

Iz taborišča Breckenridge, Ky. se je oglasil vojak Louis Trebar, poznani slovenski umetnik na harmonike. Naroča najlepše pozdrave vsem prijateljem in znancem ter jim želi zdravo in srečno novo leto. Njegov naslov je: Pvt. Louis J. Trebar Jr., 1570 S. U. Med. Det. Bks. 2282 Sta. Hosp. Camp Breckenridge, Kentucky.

Joseph Okorn, sin poznane narodne družine, Mr. in Mrs. Joseph Okorn, 1096 E. 68. St. je odšel včeraj zjutraj k mornarici v Great Lakes, Ill. Le srečno jadraj, Jovi in zdrav se povrni k svojim dragim staršem.

Na 10 dnevni dopust je prišel Joseph A. Mismas, sin Mr. in Mrs. Joe Mismas iz 1404 E. 53. St. Joe je graduiral pri mornarici v Navy Pier, Chicago, Ill. kot Motor Machinist Mate 2nd Class Petty Officer. Čestitamo!

Za 10 dni je dospel na dopust Pvt. Michael Turk, sin Mr. in Mrs. Turk iz 9401 Prince Ave. Končal je šolo v Fort Knox, Ky. in bo zdaj premeščen v Fort Benning, Ga.

Iz Virginije se je oglasil John Bandi, sin Mr. in Mrs. Lawrence Bandi, 1017 E. 72. Place, ki je odšel v armado na 17. decembra. Pozdravlja domače, sorodnike, znance in prijatelje ter jim želi srečno in zdravo novo leto. Njegov naslov je: Pvt. John Bandi, Co. K, 6th T. R., T 283, Camp Lee, Va.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Ave. JAMES DEBEVEC, Editor HEnderson 0628 Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto $6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto $7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta $4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta $2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta $2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto $6.50, pol leta $3.50, četrt leta $2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada $6.50 per year. Cleveland by mail $7.50 per year
U. S. and Canada $3.50 for 6 months. Cleveland by mail $4.00 for 6 months
U. S. and Canada $2.00 for 3 months. Cleveland by mail $2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier $6.50 per year, $3.50 for 6 months, $2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 303 Tue., Dec. 29, 1942

Stric Sam je postal zdaj veleposestnik

Krčevito držeč v rokah lovsko puško, je stari Palmer držal v šahu federalne agente nekaj korakov od svoje verande na farmi v Kentucky. Vladni agentje so prišli, da vzamejo v imenu vlade v posest Palmerjevo farmo. Palmer, star 70 let, je odločno izjavil, da ga ne bo nihče pognal s farme, katero lastuje njegova rodbina že 120 let.

Vladni agentje so se pred razjarjenim starcem umaknili. Toda par dni zatem je prišel k Palmerju okrajni maršal z enim deputijem na vse zgodaj zjutraj ter izročil farmarju odlok sodišča. Naložila sta farmarja in njegovo ženo na avto in ju odpeljala 20 milj daleč k sorodnikom. Spotoma je Mrs. Palmer pokazala svoje mišljeje o vsej zadevi s tem, da je strla dve šipi v avtu.

Palmer je dobil od vlade ček za $9,790. Toliko, je rekla vlada, je vredna njegova farma, ki jo potrebuje za svoje namene. Farmar še ni izmenjal čeka.

Ta epizoda pripoveduje o postopanju najmogočnejšega veleposestnika, Strica Sama. Palmer se ni hotel umakniti s svoje zemlje. Toda Stric Sam je to zemljo neobhodno potreboval za strelišče garnizije v Fort Knox, in Palmer se je moral umakniti.

Na isti način se je moralo umakniti na tisoče posestnikov, odkar je bil izvršen zavratni napad na Pearl Harbor. Nekateri radi prepuste zemljo Stricu Samu, drugi neradi. Toda Stric Sam potrebuje zemljo za strelišča, za letališča, za taborišča, za razne baze. Stric Sam nima časa, da bi se prerekal z ljudmi. Ako je teren pripraven za njegove načrte, pridejo vladni agentje, ki precenijo zemljo in Stric Sam plača v gotovini, ne glede na to, ali je lastnik zadovoljen ali ni. Zdaj je treba gledati za blaginjo vse dežele in ne za koristi posameznika.

Zemlja, ki jo vzel Stric Sam od 7. decembra lanskega leta obsega že 12,000,000 akrov. Predno bo konec vojne, bo imel nadaljnih 8,000,000 akrov zemlje. Z 20,000,000 akri zemlje bo postal Stric Sam največji zemljiški posestnik v Zed. državah, če ne na vsem svetu.

Pri tem pa Stric Sam skrbno pazi, da se ljudem ne godi krivica, da ne trpe nobenih stroškov s prepisovanjem in pregledovanjem lastninskih pravic. Vlada tudi gleda, da ljudje ne trpe pomanjkanja v času, predno dobe ček za svojo zemljo. V letih 1937 in 1938 je vlada plačevala povprečo po $10 aker zemlje, katero je potrebovala za ohranitev divjačine. Leta 1941 je pa že plačevala po $25 aker in cena je zdaj še večja.

Kaj bo po vojni s to zemljo ,vlada še ni povedala. Morda jo bo obdržala, morda pa ne. Za vojaške namene je najbrže ne bo več potrebovala, ker z demobilizacijo armade ne bo potreba strelišč in letališč in drugega, ki je v zvezi s tem. Morda bo pa zemljo potrebovala za kake druge vladne projekte, kjer bo teren odgovarjal potrebam. Stric Sam bo že tako napravil, da bo prav, saj Stric Sam smo mi vsi, ki smo njegovi državljani.

— —

Pram v ponvi

Zdaj, ko se čuti pomanjkanje mesa po vsej deželi, so ljudje v Bostonu požrli svoje predsodke in ž njimi dobršen kos konjskega mesa. V 100 mesnicah so ga ljudje pokupili 30,000 funtov v 48 urah. Mesnice so ga naročile enako količino in tretje naročilo je na potu iz Topeka, Kansas. Kar je pri tem značilno je to, da konjskega mesa niso prodajale samo mesnice, kjer kupujejo samo nižji sloji, ampak tudi boljše vrste mesnice.

Za stvar se je začelo zanimati tudi časopisje in glavni urednik "Boston Globe" je naročil svojemu poročevalcu, Earl Bannerju, naj pokusi konjski steak in o tem napiše poročilo. Toda o celi stvari da ne sme črhniti niti besedice svoji družini, ki bo ž njim sedela pri mizi in se mastila s konjsko pečenko.

Banner je kupil steak, ga prinesel domov in ga oddal ženi, ne da bi ji povedal, kako meso da je. Samo toliko je rekel, da je kupil steak. Ko so bili že skoro gotovi s kosilom, je mož pripomnil: "Saj ni nič slabši steak kot bi bil goveji." Žena ga pa naglo zavrne: "Kaj pa misliš da je, konjsko meso?" In žena je šele drugi dan zvedela, ko je v časopisu čitala poročilo svojega moža, da je res jedla konjski steak.

Ljudje smo res čudni. S kako slastjo uživamo, na primer, prašičje meso, pa je vendar prašič žival, ki ne izbira svoje hrane in požre vse, kar dobi. Ali kako se oblizujemo pri kokošji pečenki, pa vendar vemo, da kokoš požre vse, kar najde na dvorišču. Ampak za konjsko meso imamo pa predsodke in pomisleke, pa ko vendar vemo, da je konj ena najbolj snažnih živali. Ampak, kadar pritisne prava sila, tedaj pač ne izbiramo dosti in lakota marsikdaj zamiži.

o

Kar se tiče ameriške bojne sile bodo videli akcijo na raznih frontah večinoma tisti, ki so že izvežbani, ali ki se trenirajo zdaj. Divizije, ki jih bodo napravili iz 18 in 19 let starih, najbrže ne bodo poslane na fronte, ali vsaj še dolgo ne.

BESEDA IZ NARODA

Iz Euclida

Tem potom naznanjam članom in članicam kluba društev Slovenskega društvenega doma, da ne bomo imeli prireditve na starega leta večer, kot smo to prvotno nameravali. Tako je sklenilo članstvo kluba društev na svoji seji 11. novembra. To pa radi tega, ker je odšlo že precejšnje število naših fantov in mož v armado Strica Sama, drugi pa čakajo, kedaj pride vrsta nanje in bi radi tega ne bilo pravega veselja in razpoloženja.

Ampak nikar ne mislite, da bomo čakali novega leta v postelji. Gospodinjski odsek nam je obljubil, da bo napravil "Chicken Supper" za ta večer, katero se bo serviralo v klubovih prostorih in če bo potreba tudi v zgornjih prostorih. In tudi izvrsten godec (ne naš sosed Louis Godec) na harmoniko vam bo na razpolago.

Torej vabim vse, kateri imate priložnost, da nas obiščete ta večer. Če bo Jože Pograjc to čital, naj ve, da to vabilo velja tudi zanj, da pripelje svojo kompanijo. Za nagrado mu bom preskrbel eno "chicken," pa da ne bo premišljal kakšno, naj mu kar povem, da tako na krožniku — pečeno.

Končno pa želim v imenu direktorija Slovenskega društvenega doma vsem delničarjem in članom kluba društev in vsem posetnikom naših prostorov srečno novo leto.

Andrew Ogrin, tajnik.

o

Glavni zaključki prve seje eksekutive Slov. amer. narodnega sveta

Prva seja izvršnega odbora *Slovenskega ameriškega narodnega sveta* se je vršila v torek, 22. decembra, v Chicagu. Navzoči so bili predsednik Etbin Kristan, prva podpredsednica Marie Prisland, drugi podpredsednik Janko N. Rogelj, tajnik Rev. K. Zakrajšek, blagajnik Joseph Zalar, zapisnikar Mirko G. Kuhel ter odborniki Vincent Cainkar, Leo Jurjevec, dr. F. J. Kern in Frank Zaitz.

Zapisnik prvega ***Slovenskega narodnega kongresa*** je bil prečitan in sprejet. Zaključeno je bilo, da se tiska zapisnik v 3000 izvodih in se razdeli med kongresne delegate in lokalna društva slovenskih podpornih organizacij, obenem pa se apelira nanje, da pomagajo kriti stroške za izdajo.

Na lokalna društva vseh slovenskih podpornih organizacij bodo poslani apeli za organiziranje lokalnih podružnic SANS v svrho zbiranja prostovoljnih prispevkov za politično akcijo. Naprošeni bodo gl. odbori naših podpornih organizacij za finančno podporo ter da apelirajo na svoja društva za ustanovitev postojank ali podružnic.

SANS je registriran pri ameriškem justičnem departmentu in na sugestijo tega departmenta je bilo ime našega sveta spremenjeno v SLOVENSKI AMERIŠKI NARODNI SVET (Slovenian American National Council).

Odbor je pooblastil pisatelja Louisa Adamiča, da posreduje pri governerju Lehmanu za pomoč v rekonstrukciji in rehabilitaciji uničene Slovenije.

Predsednik in tajnik sta delegirana, da tvorita deputacijo, v katero smeta po potrebi in nujnosti imenovati še druge odbornike, da osebno ponesejo na pristojna mesta v Washington resolucije, ki jih je sprejel kongres.

Administrativni urad SANS se bo nahajal v Chicagu, ***politični*** pa v Washingtonu, slednji potem, ko bodo finančna sredstva dopuščala.

Na vse slovenske časopise in revije se apelira, da ***PODPIRAJO DELO,*** katerega bo vršil SANS na podlagi resolucij sprejetih na kongresu, posebno za ZDRUŽENJE SLOVENIJE V FEDERATIVNI JUGOSLAVIJI. Nastopati moramo enotno v besedah in dejanju.

Mirko G. Kuhel, zapisnikar.

o

Vojak piše iz Afrike

Frank Garvas, 1139 Norwood Rd., Cleveland, O., je dobil od svojega sina Josipa pismo za praznike, ki se glasi:

"Nekje v Afriki, 8. dec. — Dragi mi ata! Najprvo Vas lepo pozdravljam, kakor sem tudi jaz zdrav, hvala Bogu. Nadalje Vam sporočam, da nisem več v Angliji, ampak v Severni Afriki. Tukaj je sedaj zelo prijazno. Ni nič snega in precej toplo, tako da je za ta čas prav fino vreme.

Tukaj je dosti oranž in pa vina vsake vrste, tako da žejen ni treba biti tukaj. Pa tudi vse poceni je tukaj. Za en dolar dobim 75 frankov. Ko zmenjam dolarje, je denarja kot pečka. Zelo prijazno je tukaj, samo če bi znal francosko. Ljudje so zelo prijazni in prav radi imajo nas Amerikance.

Vse bi bilo dobro, samo če bi dobil kako pismo od doma. Ne vem, kaj je z Vami, da mi ne pišete. Veste, da sem žalosten, ko nič ne slišim od Vas, prav za prav od nikogar.

Za božič sem Vam poslal karte, kot tudi vsem mojim prijateljem. Samo tistim nisem, za katere nisem vedel naslovov. Vendar Vam še enkrat želim vesele božične praznike in srečno novo leto, da bi še to novo leto srečno preživeli. Vaš sin

Joseph Garvas."

o

Marjanca Kuharjeva je poročala resnico

Cleveland, Ohio. — Še vedno vztrajam pri tem, kar sem pisala, ker vem, kaj sem pisala. Tudi vem, da g. Grdina ni govoril pet minut, ampak je bil prej prekinjen. Vem tudi, da je g. Grdina priporočal "victory bonde," dočim sem jaz zapisala "war bonde." Sedaj bi pa rada, da bi mi g. Zbašnik pojasnil razliko med "victory" in "war" bondi, če smo že tako natančni. Po mojem mnenju je prav tako, kot če bi mene kdo poklical za Marjano in ne Marjanco.

Kar se pa tiče patriotizma, bi se pa drznila vprašati: koliko victory ali war bondov se je pa kupilo na "prvem slovenskem kongresu"? Odgovorite na to, da bo vsa javnost vedela, kako ste bili patriotični.

Odgovorili ste mi, g. Zbašnik, samo na eno vprašanje, dasi sem stavila tri. O zadevi generala Mihajloviča in ambasadorja Fotiča spretno molčite.

H koncu pa poudarjam še tole: ako ste tako diktatorski in "steamrollerski," da ni dovoljeno nikomur kake stvari kritizirati ali izjaviti kake pomisleke, potem gotovo nočete, da bi vsi sodelovali pri stvari. Torej kadar boste zbirali kak denar ,se bomo vedeli ravnati po tem. Bila sem doslej vedno prepričana, da je poštena kritika dovoljena vsakemu, zlasti pa še v Ameriki, kjer nam svobodo pisanja in izražanja garantira naša ustava. Hočete delati za svobodno Jugoslavijo, pa ste začeli sami s takim diktatorstvom. Boste morali začeti vse drugače, bolj z narodom, če boste hoteli, da vam bo narod sledil. S silo in gajžlo ga ne boste nagnali za seboj.

Srečno in miru polno novo leto 1943 ter lepe pozdrave vsem Jugoslovanom želi

Marjanca Kuharjeva.

o

Položaj v Jugoslaviji

London, 19. decembra (Radio prejemna služba) — Danes so prisostvovali otvoritveni službi božji v novi srbski cerkvi predsednik jugoslovanske vlade v izgnanstvu, g. Sloboban Jovanovič, minister prava, g. Milan Gavrilović in drugi.

*

Vsi napori Pavelića in Nedića so dozdaj ostali brezuspešni in vse usluge, ki so jih izkazali Nemcem, nezadostne. Nacisti nikdar niso zadovoljni in, čim več dobe, tem več zahtevajo.

Kadar Nemci žele poslati vesti v inozemstvo, gredo preko Budimpešte. Te dni piše nek madžarski list, da se je začela v Nedičevi vladi kriza, izvirajoča iz osebnih nasprotij, radi udeležbe mnogih uradnikov v poneverbah, ki so prišle pred kratkim na dan.

Ekonomski položaj v Beogradu in v Srbiji je strašen. Tako na primer, je cena za par čevljev z lesenimi podplati 1,000 dinarjev, a kubičen meter drv, ki ki jih je zelo težko dobiti, velja 2000 dinarjev. Jajce računajo po 40 dinarjev komad, itd.

Madžarski list sicer priznava, da razmere tudi v drugih zasedenih deželah niso mnogo bolj ugodne, zaključuje pa kljub temu, da se Srbom tako godi, le ker so sledili zapeljivim besedam Angležev.

Dejstva govore drugače. Obroki hrane v Severni Afriki so bili početvorjeni, odkar je to področje zasedla zavezniška vojska. Pomanjkanje povzročajo edino le prisilne dobave v Nemčijo in druge države osišča, dočim mora domače ljudstvo stradati.

Pavelić in Nedić govorita kakor jima Nemci narekujejo. Čuli smo zadnje dni dolgo vrsto govorov Pavelića, Nedića, Markovića, Solca, Tassa, Dinića in drugih, manj važnih Hitlerjevih pomagačev. Kar so govorili, bi bili mogli reči tudi francoski fašisti v Vichi-ju.

Našemu narodu govore, da zato strada, ker raje posluša londonske Žide nego Nemce, ki so njihovi prijatelji. Nedić trdi v svojem zadnjem govoru, da so Angleži smrtni sovražniki vseh Slovanov. Vse to kljub temu, da vsakdo ve, da Angleži Jugoslaviji niso nikdar storili nobenega zla, dočim so Nemci našo zemljo poteptali dvakrat v teku 25 let.

Po prvi svetovni vojni sta se Anglija in Amerika potegnili za zedinjenje Jugoslovanov, dočim je Hitler napisal knjigo, v kateri trdi, da je vse Slovane treba iztrebiti, ker so rasa nižje vrste. Nedić sporoča "gospodi iz Londona," da se bo morala po vojni zagovarjati pred svojim narodom. Naj pomisli na to, kar popolnoma pozablja, namreč da bo on prvi, ki se bo zagovarjal.

Tudi v Zagrebu so razmere nezanesljive in položaj tako nevaren obstoječemu režimu, da so oblasti uvedle dolgo vrsto varnostnih ukrepov. V mestu je zdaj nastanjenih približno 10,000 nemških vojakov. Nemški poveljnik si je vzel vilo na Zrinjevcu, a njegovi častniki so zasedli ves hotel Palace.

Tudi v Zagrebu stane kg mesa 500 kun, kg moke 140 kun, puran pa od 700 do 1,200 kun.

o

BUY UNITED STATES BONDS AND STAMPS

Govor ministra Snoja na radiu

Ko sem vam pred nekaj tedni govoril, sem poudaril, da je vojna prešla v svojo drugo fazo — da združeni narodi prehajajo iz defenzive. Ta ofenziva je pričela. Zračni napadi na Nemčijo, na tovarne v Franciji, Belgiji, Holandski, neuspeh Hitlerja pred Stalingradom, ofenziva v Egiptu, bombardiranje mest v Severni Italiji — vse to je začetek velike akcije, predpriprava za drugo fronto, ki bo končno strla nacizem in fašizem.

Vsporedno s to vojaško akcijo je po vsem anglo-saksonskem svetu pričelo veliko zanimanje za povojno ureditev sveta. Povdarjam za povojno ureditev sveta — ne samo Evrope, ali le dela Evrope. Ves problem je zapopaden v izreku: "Ni dovolj, da dobimo zmago, dobiti moramo mir!"

Dobiti mir — pa znači ureditev Evrope, taka ureditev, da bodo evropski narodi v njej našli svojo svobodo, s v o j o varnost in možnost razvoja in napredka.

Dobiti mir — znači ureditev Azije, vseh onih prestranih predelov od Libanona preko Indije in Kitajske v širine Tuhega oceana.

Dobiti mir — znači ureditev arabskega sveta, Afrike itd., itd. Dobiti mir — znači dati svetu socialno ureditev, tako socialno ureditev, ki bo priznala in spoštovala človeka kot človeka in ga zavarovala pred izkoriščevanjem po komur koli.

Vse to je ozko povezano med seboj. Ves svet je bil pognan v kaos vojne in klanja. Ves svet doprinaša ogromne žrtve za dosego zmage in čaka rešitve in ureditve. Formula, princip ureditve bo moral biti eden, enoten za ves svet. Ne bodo več mogoče posebne rešitve in principi za Evropo, a drugačni za Azijo in ostali svet. Vsi, ki doprinašajo žrtve za dosego zmage, bodo hoteli in morajo biti enaki.

Ako gledamo problem s te strani, vidimo pred kako velikimi, odgovornimi nalogami se nahajajo državniki v Washingtonu, Londonu in Moskvi.

Razumljivo je vsled tega, da se o vseh teh problemih tudi zelo mnogo razpravlja in piše v javnosti, v knjigah, revijah ter proučuje v posebnih komisijah in na univerzah. V ponedeljek je o tem problemu govoril tudi Wendell Willkie, ko je govoril o svojem potu v Turčijo, Rusijo in Kino. Takole je Wendel Willkie povedal svoje mnenje:

"Mi se moramo boriti ne samo, da uničimo svoje sovražnike, ampak tudi za ideje in osnove novega sveta. Mi moramo dobiti mir. Da dobimo mir pa so potrebne tri stvari:

Prvič: Že sedaj moramo napraviti načrt za mir na globalni bazi.

Drugič: Svet mora biti svoboden, gospodarsko in politično, za narode in za posameznike.

Tretjič: Amerika mora igrati aktivno in konstruktivno vlogo za osvoboditev in dosego miru.

Če sem dejal, da moramo imeti načrt za mir na globalni bazi—sem mislil pri tem na ves svet, kontinenti in oceani naj bodo samo del tega načrta.

Če sem dejal, svet mora biti svoboden — sem poudaril le to, da se je pričel proces, ki ga nihče ustaviti ne more. Narodi vsega sveta so na pohodu, fizično, umsko in duhovno — rešitev je le v svobodi. Če sem dejal, da mora Amerika pri tem do kraja sodelovati, sem poudaril to zato, ker gleda svet v Ameriki tisti element, ki bo dovolj močan in imel dovolj odločnosti in korajže popraviti krivice širom vsega sveta — tako je Willkie nadaljeval svoj govor.

Govor je močno odjeknil v Ameriki in bo gotovo tudi drugod po svetu. Eno je danes gotovo, Amerika se po tej vojni ne bo zaprla v svoje meje, ampak bo, tako aktivno kakor danes sodeluje v borbi, sodelovala tudi v miru, za dosego pravega miru.

Ta gotovost je zelo važna za male narode, predvsem za male narode Evrope. V tem dejstvu je garancija, da se z njimi ne bo barantalo, da ne bodo prepuščeni sami sebi in da ne bodo za plačilo računov velikih sil.

Seveda naj nas to ne uspava in ne zavara. Predvsem nas Slovencev in Jugoslovanov ne, ki živimo na najbolj vetrovnem delu Evrope. Le v vspodbudo naj nam bo, da bomo z večjo odločnostjo in še z večjem naporom delali za svoje osvobojenje.

V tem ogromnem prepletanju in svetovnem konfliktu smo le majhen neznaten delček. Interesantni smo in bomo le, v kolikor bomo tudi sami doprinesli k tej skupni svetovni ureditvi. Da bomo sami pomagali pri tej ureditvi, in da ne bomo čakali, da bodo drugi nas urejevali. Zato svoje notranje spore in težave odložimo, pozabimo. Mislimo najprej na svojo svobodo, kje in kako bomo ob pravem času sami s svojo lastno močjo postavili svoje meje. Mislimo na to, kako mesto bomo mi sami zavzeli v urejevanju sveta. Jugoslavijo, domovino vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, čaka v tem pogledu važna in pomembna naloga. Zato bodimo složni in pripravljeni.

o

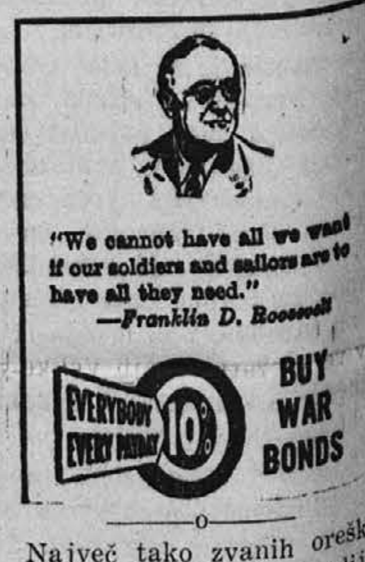

o

Največ tako zvanih oreškov (peanuts) se pridela v Indiji.

Farmar je prišel v mesto. K[er] ni bil še nikdar v kinu, sklen[il je,] da si bo vseeno tisto neumno[st] enkrat ogledal.

Na platnu so kazali sliko, kj[er] je prišla skupina lepih dekl[et] na obrežje malega jezera in [so] pričela slačiti za kopelj. Tik [ob] bregu je bila izpeljana železn[i]ška proga.

Dekleta so veselo čebljala [in] se počasi slačila: čevlje, nogav[i]ce in tako naprej, kos za kosom. Farmar je debelo gledal in n[e]strpno čakal, kaj bo. Toda [v] najbolj kritičnem trenutku [je] privozil po progi dolg tovor[ni] vlak, ki je skril očem gledalc[ev] poredna dekleta.

Vlak je bil dolg ko hudo le[to]. Voz za vozom je drdral mim[o]. In ko je končno prišel zadnji v[oz] ali takozvana kabuza, se je g[le]dalcem zopet odprla sceneri[ja,] toda dekleta so bila že v vod[i,] kjer so nagajivo pljuskala vo[do] druga v drugo.

Ko je bilo konec slike, je fa[r]mar še obsedel in gledal sliko z[o]pet od kraja. Ko je minila dr[u]ga slika, je farmar še vedno s[e]del in čakal, da se slika ponov[i.] Tedaj ga potreplja po ra[mi] uslužbenec in mu reče:

"Kaj ne boste šli še domo[v?] Saj ste videli že trikrat isto s[li]ko."

"Ne bom šel še, ampak bo[m] še počakal. Morda se bo pa [pri]primerilo, da bo imel tisti nep[o]trebni vlak kaj zamude."

L. MAY:

ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU

Ali vidita tamle valove? inci so. Odprl sem zatvor- in voda je vdrla v rov."

ta le prav slutila —.

Za božjo voljo!" je vzklik- Old Shatterhand prestra- "In Utahi so v vodi —?"

Da!" je hladno prikimal Ve- medved.

Utonili bodo —?"

Da! Vsi —! Nobeden ne e uiti."

Grozno —! Ali je bilo po- no —?"

Da! Zvedeli so za mojo vnost, nobeden ne sme ui- va duša ne sme zvedeti, kaj deli spodaj na dnu jezera."

Obenem pa si uničil tudi bo —!"

Da. Uničena je in nikdar se ne bo dala popraviti. Za- so izgubljeni, noben smr- lovek jih ne bo dvignil, kaj- ok se bo do vrha napolnil do."

d Shatterhand je z grozo mišljen gledal na jezero, je srebrno bleščalo v svi- esečine. Da bi bil zaklad ljen —? Tako je more- sodil Veliki medved. Ni al tehničnih sredstev in čkov, ki so na razpolago —. Če so znali stari Az- dolino spremeniti v jezero, pač znali tudi beli ljudje, tehniki, jezero spet po- —. Zlatu, srebru in dru- kovinastim dragocenostim, m na dnu jezera, voda nič ore —. Našli bi zaklad ne- odovan —. In delo bi se o izplačalo —.

ko je Old Shatterhand išljal, rekel pa ni nič. Če- udi —. Samo zlato in sre- ločeństva še ne osreči —. drugih zakladov še potre- ki pa jih ni treba iskati u jezera.

di Old Firehand menda ni verjel zatrjevanju Velike- edveda, da bi bili zakladi ljeni. Pomenljivo je po- l po Old Shatterhandu, pa ni nič rekel. Srebrna žila, je našel v kotlini, mu je a bogastva dovolj, ni mu lo treba iskati še drugih dov.

o so sedeli. V rovu je gr- voda, zatohel zrak je pri- skozi odprtino, občutili kakor da močen veter ve- koči. Oddaljeno kričanje ljenje se je čulo, vse bli- prihajalo. Še nekaj stra- h krikov in nato je bilo iho.

oza je obhajala lovca. V je tonilo nad sto ljudi —. rod Utahov —. Prokletstvo zlata se je uresničevalo tu- pot —. Koliko ljudi je že nilo in zvabilo v smrt —. nadoma pa se je Old terhand spomnil na ujete avarje, ki so tičali v kleti.

aj pa naši ujetniki, ki so aj pod sobo —? Tudi tisti utonili —!

šimo vsaj nje! Dovolj gro- že bilo —. In saj ujeti po- arji ničesar ne vejo o za- h —."

oj brat se naj pomiri!" je Veliki medved. "Ne bodo ili. Klet leži sicer pod gla- jezera, pa zid je močen, žal bo vodni pritisk za ne- časa. Pa seveda bomo mo- spraviti ujetnike kmalu vi- nekaj urah bi se zid le nil podreti.

ita!"

et se je čulo kričanje iz tine, čisto blizu je bilo. Le so vsi utonili —.

rihajajo —! Rešiti se sku- —!" je šepnil Old Fire- in vstal. "Pomagali jim o."

kaj besnih, obupnih kri- je zadonelo, luč je prisveti- v njenem svitu se je pri- a glava Indijanca. Veliki ed je zgrabil za puško in trdo k rovu.

je Dolgo uho.

Sedel je. Veliki medved je vzel samokres v roko in dejal grozeče:

"Pripovedoval boš, kako si prišel iz canona v rov in po njem gori na otok!"

X.

Bogastvo —.

Dolgo uho je pomišljal.

Če je povedal resnico, je bil izgubljen. Tajiti pa tudi ni mogel, da je pokazal Utahom vhod v rov in jih vodil. Najbolje je bilo, če se je izgovarjal, da so mu tUahi grozili s smrtjo. Obljubil jim je sicer, bo rekel, da jih povede belim za hrbet, pa sklenil, da jih bo v rovu zapustil in pohitel k Velikemu medvedu ter ga opozoril na pretečo nevarnost. Upal je tudi na Old Firehanda in Old Shatterhanda, da ga bodeta zagovarjala.

Začel je. Pa Veliki medved ga je prekinil.

"Dolgo uho mi naj ne pravi bajk! Ali je vedel za rov?"

"Da," je odgovoril boječe.

"Kdo ti je skrivnost izdal?"

"Ti sam!"

"Ni res!"

"Res je. Ležal sem oni dan tamle pod tistim debelim hrastom na nasipu, ko si prišel z Malim medvedom. Obstala sta blizu drevesa in se pogovarjala o otoku, o zakladih Srebrnega jezera in o rovu, ki se po njem da speljati voda v canon. Se še spominjaš?"

"Da."

"Iz tvojih besed sem uganil, da je vhod v rov tamle pri tistem kupu kamenja. Drugo jutro sta šla na lov, jaz pa sem odstranil kamenje, našel rov in tudi plamenice.

Dovolj sem videl. Zadelal sem rov in molčal."

"In danes si šel k Utahom pa jim izdal mojo skrivnost —!"

"Ne! Na poizvedovanje sem šel, pa so me prijeli."

"Kdo pa ti je naročil, da pojdi na poizvedovanje?"

"Nihče. Rad bi bil zvedel, kaj nameravajo Utahi, sumljivi so mi bili. Vam in sebi sem mislil koristiti.

Kamenje se mi je trkljalo pod nogami, čuli so me, me prijeli in mi grozili s smrtjo. In da si rešim življenje, sem jim povedal, da vem za rov, ki se po njem pride na otok in belim za hrbet."

"Strahopetnež! Izdal si nas! In da nismo pazili, bi bili sedajle že v rokah Utahov!"

"Nisem vas izdal! Niti na misel mi in hodilo kaj takega! Le življenje sem si rešil. Da sem vas mislil izdati, bi ne bil pahnil poglavarjev po lestvi v vodo."

"To si storil?"

"Da! Grmeči grom je poginil, Veliki volk tudi in še štirje drugi Utahi, ki so se rešili iz vode in plezali za menoj v višja nadstropja."

(Dalje prihodnjič)

Lepa prilika

Naprodaj je popravljalnica čevljev z vsem orodjem in stroji. Na teden dela $100 prometa in več. Zglasite se na 14610 St. Clair Ave., ali pokličite IVanhoe 6045. Jako lepa prilika za podjetnega človeka (x)

Ako iščete

dobrega popravljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.
(Tues. x)

Oblak Furniture Co.
TRGOVINA S POHIŠTVOM
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

Magajna Bogomir:

Stela

Ležali sta že skoraj pol leta. Med posteljama je bilo komaj seženj prostora. Ti dve postelji in ta prostor med nima je bil ves svet obeh. Sicer je bilo v tisti sobi še deset drugih bolnic — toda vse te niso prav pripadale temu svetu, kajti nobena ni bila več kot mesec dni v tem prostoru — za obe so bile one le tujke, ki so le mimogrede, prenočevale le toliko časa, da so jih nadomestile druge. Prihajale so in odhajale — odhajal enekatere domov, druge v nebesa — sestra Stela je vedno rekla, da tiste odhajajo v nebesa. Tako pa ni bila nobena v tej sobi doma kakor 60letna Mina, ki je bolehala na raku, pa nikakor še ni mogla na drugi svet, in osemnajstletna Ilonka, o kateri je doktor upal, da ji bo pregnal težko slabokrvnost, pa ji je sedaj le še umetno podaljševal življenje, kakor da bi mu bilo žal tako lepo in skoraj otroško dekle pustiti na drugi svet. Minuli so julij, avgust, september, oktober, november in večina decembra, Mina in Ilonka pa sta še živeli. Minilo je poletje, preživeli sta jesen, začela se je zima in tako sta pričakovali zadnjega božiča. Tisoč in tisoč besed sta že izmenjali med seboj. Natanko sta poznali druga drugo in ni bilo ničesar nepoznanega med njima. Sicer se ni nič kaj posebno velikega pripetilo tej ali oni v življenju. Mina je bila tvorniška delavka. Pred trjdesetimi leti ji je umrl nezakonski novorojenec — to je bil njen največji doživljaj — pa je znala Ilonki podrobno popisati, kako zelo lep je bil tisti otrok. Ilonka pa je ljubila nekega fanta, ki bil prav tako mlad kot doktor in prav tako prijazen, ampak je moral pred tremi leti v Francijo v rudnik. Prej ali slej pa jo bo prav gotovo obiskal. Še sestra Stela je rekla, da jo bo obiskal, naj le ona moli k Bogu zato, kajti molitev in velika ljubezen zmaga vse. Seveda fanta ni bilo vse te dolge mesece. Mina je rekla, da je pač vožnja iz Francije silno draga. Pisal pa ji je seveda vsak mesec. Ilonka je vselej Mini prečitala pismo, v katerem pravi Jože, kako silno ima njo, Ilonko, rad, in da bo nekoč še vse dobro na tem svetu. Sedaj je sicer zelo težko, toda končno se le more vse spremeniti. V neko pismo je še priložil deset frankov za priboljšek v bolnišnici. Poslal bi več, pa nekaj mora poslati tudi domov in je drugače sploh težko kaj prihraniti. Sestra Stela je šla vedno zamenjat tisti denar v banko, potem pa je nakupila jabolk in oranž za Ilonko in Mino in nekaj cvetja. Ilonka je hotela imeti cvetja. Polovico ga je utaknila v čašo na mizico med obe ležišči, radi veselja in lepote, ostalo pa je morala sestra Stela postaviti pred Jezusa na oltarček v kotu sobe. Potem sta Mina in Ilonka govorili samo o Jožetu toliko časa, dokler ni ovenelo cvetje in ga je morala sestra Stela odnesti iz sobe. Nekatere bolnice so se hudovale, da sta doktor in sestra Stela bolj prijazna z Mino in Ilonko, dokler niso izvedele, kaj pomenijo napisi "Carcinoma" na tablici nad Mininim ležiščem in "Anamia pernitiosa gravis" nad Ilonkino glavo. Tedaj niso nič več zamerile in njihovo spoštovanje do obeh je celo naraslo. Poleg tega pa je bila Ilonka zelo lepa. Le ona in sestra Stela sta bili lepi in ni čudno torej, da je sestra Stela rajši govorila z Ilonko kot z drugimi, zlasti ker je bila Ilonka kakor otrok in je skoraj vriskala od veselja, kadar je bilo slišati vojaško godbo, ki je včasih igrala po cesti mimo bolnišnice. Toliko radosti je bilo tedaj v njenih sinjih očeh, da so se vzradovale tudi vse druge bolnice. Še Mina je tedaj zavila ustnice, kakor bi hotela zapeti, čeprav je stala že skoraj z obema nogama v grobu in so jo bile samo še kosti in koža in velike oči.

Ta predbožični večer pa je prišlo prav posebno življenje v duše teh bednih ljudi. Sestra Stela je postavila na oltarček v kotu jaslice, za katerimi je gorela rdeča lučka. Tudi so vse dobile od svojcev mnogo daril in mnogo cvetja, tako da je bila soba kot majhen vrt, kot košček pomladi, čevrav je onstran oken ležala gosta megla. Le Ilonka je bila silno žalostna. Dasi se je zelo trudila, da bi zakrila žalost, si je vendar morala od časa do časa s širokim rokavom srajce obrisati oči. Nič ni pomagalo, da jo je neprestano tolažila Mina in da so ji druge bolnice ponujale oranž in datljev. Ves ta mesec se je Ilonka radovala, kako velik paket ji bo poslal Jože za božični večer, kakor ga je poslal prejšnje leto k njej na dom. Čakala je ves dan poprej in iz ure v uro ta dan, toda paketa ni bilo, čeprav se je že naredil večer. Sestra Stela je rekla Ilonki, naj moli k Novorojenemu in bo on naredil, da bo vse prav. Ilonka je ubogala. Uprla je plave oči proti jaslicam in molila dolgo, dolgo. Mina pa je molila z njo. Ilonka ni nehala moliti skoraj do enajste ure.

V sobi je vladala sveta tišina, le zvonjenje iz premnogih zvonikov se je slišala iz mesta. Nekaj strašno velikega in veličastnega je živelo te ure v vseh teh bednih dušah, nekaj kar bi nikoli ne mogel spoznati ta svet, ki je živel izven teh zidov. Sestra Stela je hodila po prstih med ležečimi in prekrižala vsako bolnico na čelu. Ilonki je zašepetala: "Potolaži se, mala! Prosila bom to noč Jezusa, naj blagoslovi tvoje srce." Ilonka je strmela s plavimi očmi vanjo in se le smehljala, ne da bi odgovorila kaj. Sestra Stela je ugasnila žarnico in odšla v kapelo. Sobo je sedaj objela noč—le tam v kotu je brlela rdeča lučka in razsvetljavala Marijo, njeno Dete, Jožefa in mnogo pastircev na zelenem hribu.

Iz kapele se je zaslišalo petje, spremljano od godbe orgel. Pele so sestre — med njimi pa se je dvigal visoko med drugimi glasovi Stelin glas. Kakor iz silne dalje in iz čarobnih krajev je prihajalo petje, to prečudno petje, ki spreminja ljudi v angele. Sestra Stela — lepa Stela, v katere duši je zmagal klic vesoljstva, klic zemlje — je pela, njena pesem se je doteknila samega Boga in ga prosila, naj ustvari radost v dušah ljudi, naj razbije bolečino v njihovih srcih.

Minka in Ilonka sta poslušali in strmeli proti jaslicam, na zelei hrib in v rdečo lučko.

Smejala se je Mina in smejala se je Ilonka, kajti naenkrat so se godile prečudne reči.

"Kako moreš misliti, da sem umrl, ko vendar smrti ni," je naenkrat vprašal lep, lep otrok, ki je sedel na zelenem hribu, Mino. Saj si me vendar rodila in ti misliš, da sem umrl."

Mina se je smejala radostno.

"Jernejček, saj vem, da si živ. Vidim te in vem, da si živ."

"Dolg čas mi je po tebi, mati, čeprav je na zelenem hribu lepše kot na zemlji."

"Silno je lepo pri tebi, Jernejček!"

"Kako moreš misliti, da je umrla moja ljubezen. Noč in dan mislim na tebe," je rekel pastir na zelenem hribu. "Čuj, Ilonka; danes sem se povrnil na planino, kjer sva včasih pasla ovce. Iz težkih črnih rovov sem se povrnil na planino. Ti pa si danes mislila, da je umrla ljubeze, ti moja mala, uboga Ilonka!"

Ilonka je zavriskala v veselju in stegnila roke proti zelenemu hribu. Vse je bilo živo tam. Nebeška družina, lučka, angeli, pastirji ,najbolj živ pa je bil Jože in prav tako lep, kot je bil nekoč najlepši pastir med pastirji. Nepremično je strmela Mina, neprestano je strmela Ilonka na zeleni hrib, sestra Stela pa je prepevala v kapeli.

Visoko in veličastno je bilo razpoloženje v tej noči. Mina je poklicala Ilonko.

"Ilonka, glej, moj Jernejček je vendar živ, tako živ je."

Mina se je začudila: "Kako vendar, da Ilonka ne vidi. Ilonka, Ilonka!"

Potresla je Ilonko za roko, ki je ležala stegnjena po beli blažini, to dolgo, nežno belo roko.

"Ilonka, Ilonka!"

Samo smeje se in noče odgovoriti. O, kako boš verjela potem, če ti povem, da je Jernejček še živ. Ni več nagovarjala prijateljice, kajti oči so ji nepremično obvisele na zelenem hribu.

"Kdo bi si mislil, da je po tolikih letih Jernejček še živ!"

"Kdo bi si mislil, da se bo Jože povrnil nocoj!"

Stela se je vrnila v sobo in prižgala zopet luč. Takoj je šla k Ilonki in Mini. In glej, niti starka, niti deklica se nista mogli nehati smejati. Stela je prijela vsako za eno roko. Komaj je še čutila valovanje krvi pod presojno kožo. Prišel je tudi zdravnik in pregledal obe: "Čudno, da obe odhajata to noč," je rekel. "Sicer sta si pa bili taki prijateljici, da bi ne mogli živeti druga brez druge. Odpeljite obe v posebno sobo, sestra Stela!"

Drugi dan je prinesel poštar paket za Ilonko.

"Sladkarije so notri. Zacarinili so paket za petdeset dinarjev, ali bo Ilonka Rojinova mogla plačati?"

"Ne — je umrla," je odvrnila sestra Stela.

Poštar je napisal na paket: "Umrla. Se ne sprejme."

Sestra Stela pa je vzela iz posode pred jaslicami dva nageljna in položila v mrtvašnici Mini in Ilonki po en cvet na prsi. Potem je pokleknila in strmela v smeh, ki še ni izginil niti z ustnic Mine, niti z ustnic Ilonke. Zahotelo se ji je, da bi tudi ona ležala med njima, njena duša pa bi z Mino in Ilonko potovala z rdeči mcvetom med nebeškimi romarji z zvezde na zvezdo po neskončnem vesoljstvu.

—o—

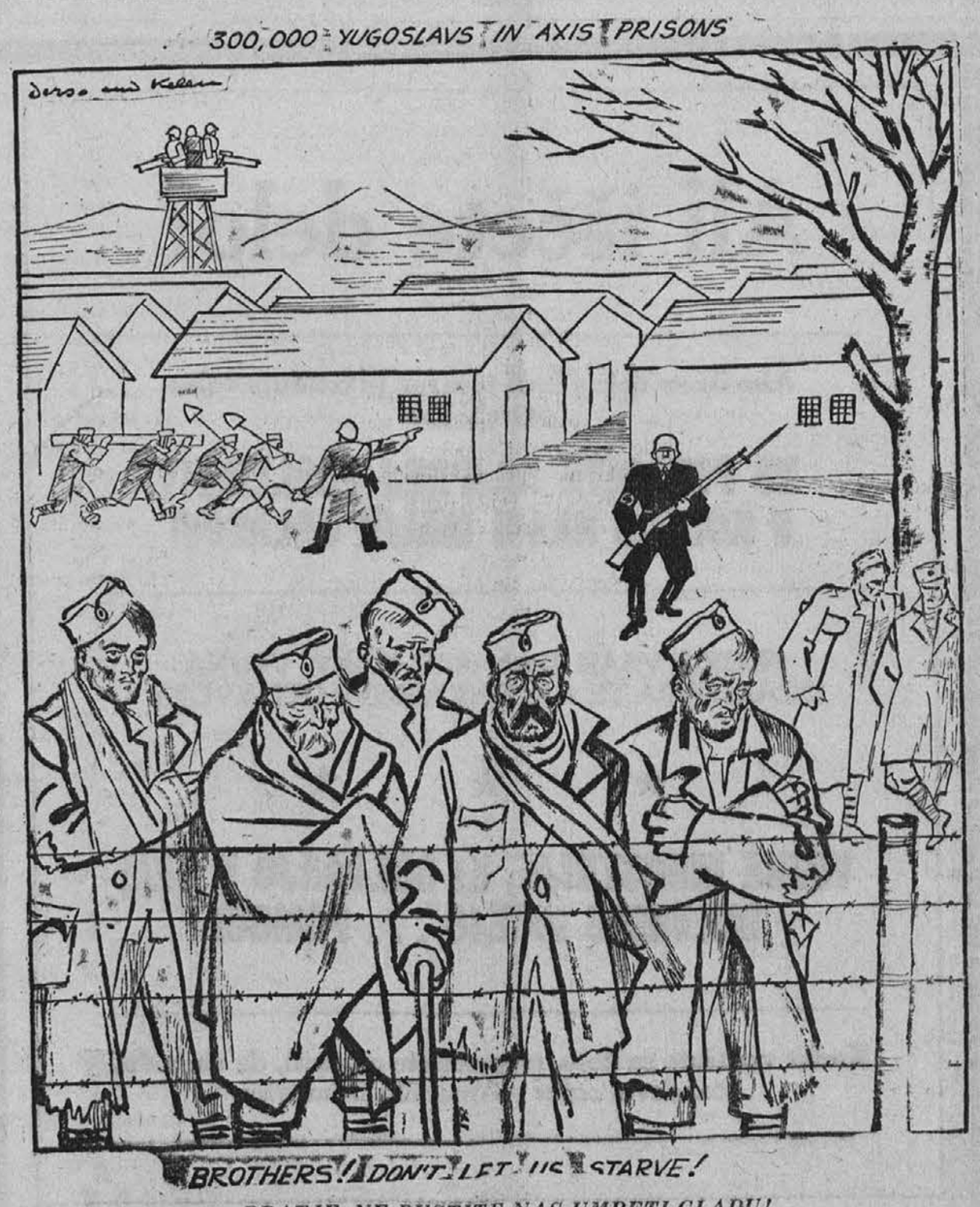

BRATJE, NE PUSTITE NAS UMRETI GLADU!

Kaj se godi na Hrvaškem?

V Lugano, Švica, izhaja v laščini časopis socialistične smeri "Libera Stampa," ki je prinesel v svoji številki od 24. septembra članek, iz katerega navajamo naslednje:

Vesti, ki prihajajo iz Hrvaške, potrjujejo že znana poročila o naraščajočih težkočah Pavelićeve vlade, ki s pomočjo nekaj tisočev ustašev gospodari nad narodom, ki šteje skoro 7 milijonov duš. Ljudstvo tudi v najmanj ni priznalo Pavelića in njegovih hlapcev za svojega vodjo in z veliko jasnostjo kaže, da je njihovi ideologiji nedostopno.

V juliju in avgustu se je položaj znatno poslabšal. Videti je, da so resnični prvaki hrvaškega naroda, ki se požrtvovalno in naporno bore za svobodo, uspeli zediniti večji del narodovih sil in organizirati složen odpor proti ustaški stranki, ki si lasti oblast. Z vsemi mogočimi sredstvo je Pavelić dušil odpor naroda in dal dne 25. avgusta celo zgrabiti in zapreti poslance Hrvaške Kmečke Stranke. Med njimi so tudi nekateri celo vpisani kot člani Pavelićevega sabora, ter bi bili morali kot taki uživati imuniteto.

Toda Hrvaška Kmečka Stranka je celokupno protestirala proti Pavelićevi notranji politiki. Partizansko delovanje se je začelo širiti, zasedenih je bilo mnogo večjih in manjših krajev v najrazličnejših predelih Hrvaške. O priliki razsula Jugoslavije so ostale v srednji Hrvaški, Dalmaciji, Slavoniji, Bosni in vzdolž celega Jadrana nekatere skupine, ki se niso udale. Te čete so osnovale središče odpora, ki se krepko razvija, Vsi ustaški poskusi, da bi pridobili zase voditelje teh čet, so se zjalovili.

Tako je prišlo do tega, da je bil dr. Maček iz konfinacije v Kupincu odveden v koncentracijsko taborišče.

Boj hrvaškega naroda pa se nadaljuje pod najrazličnejšimi okolnostmi in kljub najhujšim težavam. Položaj ni niti malo tak kot ga slikajo v Zagrebu, želeč o tem prepričati svetovno mnenje.

To ni meščanska vojna, temveč prava narodna vstaja, ki stremi za svobodo in se bori za obstanek naroda. To je gerilska vojna, katere se vdeležujejo sem in tja tudi čete redne vojske in v kateri sodelujejo tudi meščani in ostalo prebivalstvo.

Nepravilno bi bilo govoriti o fronti in pozicijah — boj ne preneha nikdar, a tudi ni nikjer stalen. Vstaja, ki izbruhne zdaj tu, zdaj tam, se neprestano preliva iz kraja v kraj, a uspehi kljub temu naraščajo in se pretvarjajo v široko sodelovanje celokupnega naroda z uporom proti trinoštvu. Upati je, da bo razvoj te vstrajne borbe kmalu privedel do velikih presenečenj.

Žrtve in trpljenje hrvaškega naroda so nepopisne. Mnogo krajev in vasi je bilo popolnoma porušenih. Smrtne obsodbe so na dnevnem redu in ne prizanašajo niti ženam niti otrokom. Lakota trka na vrata, a narod se kljub temu brani z željo in voljo do zmage svojih idealov.

—o—

MALI OGLASI

Pohištvo naprodaj

Proda se set za sprejemno sobo, set za jedilnico, skoraj nova peč, skoraj nova električna ledenica. Zglasite se na 18037 Marcella Rd. (305)

Hiše naprodaj

Naprodaj je hiša za 3 družine in prodajalna v Collinwoodu. Dohodki $73. Hitremu kupcu je cena $4,750.

Hiša za 3 družine na E. 41. cesti. Dohodki $53. Cena $3,500.

J. Knific Realty
18603 St. Clair Ave.
IV 7540, zvečer KE 0288
(304)

Soba se odda

Odda se opremljena soba za 1 ali 2 fanta. Zglasite se na 1490 E. 174. St. (304)

Soba v najem

Ena ali dve dekleti lahko dobita sobo z vso udobnostjo; lahko rabita še druge sobe in si lahko kuhati, pereti pri ženski, ki dela. Pokličite po 3. uri popoldne EN 5797. (30)

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

To je past, ki jo je pater deklici nastavil. Hoče vedeti, bo li povedala neresnico njemu na ljubo; kajti skoro vsa štajerska mladina hodi v protestantovsko šolo, na kateri visi tabla s tremi dečki, v katoliško gorsko šolo ne hodi skoraj nobeno štajersko dete.

"Trije dečki?" Štefana zmaje z glavo. "Ne! Zapisano je belo na črni tabli: Če se kdo hoče učiti . . ."

"Dobro," jo je prekinil menih s pritajenim glasom. "Sedaj mi še povej, kakšni ljudje zahajajo v vašo gostilno."

"So pač ljudje, ki pridejo v Štajer po opravkih, včasih pride tudi iz Kremsminstra kdo, ali iz Sirninga, Šent Florijana, iz Ensa in Linca."

"Pride li nedelje in praznike mnogo domačinov na ples, na kegljišče?"

"Kegljišče bodo šele dali napraviti mati," nekako začudena odgovarja deklica za mrežo.

"Zvečer pri nas ni plesov, že rajni oče tega niso mogli trpeti."

"Kdo streže gostom?" vprašuje izpovednik, "moškim, ki tu in tam grdo klafajo in se vpijanjujejo!"

"Mati jim strežejo; kadar je mnogo ljudi, jim pomagava jaz in Mihaelca. Kaj moški govore, me ne briga. Če mati vidijo, da se ga je kdo nalezel, mu ne dajo več, ampak ga postavijo na cesto."

"Kdo vodi spat moške, ki pri vas prenočujejo? Pa vendar ne ti?" vprašuje Albert.

"Kakor ravno nanese," mirno šepeče deklica. "Jaz ali mati. Pri nas jih tako ne prenočuje mnogo."

Nakrat reče izpovednik v strahu za nedolžnost, ki je sam Bog ve kolikokrat v nevarnosti:

"To ni tako! Tu moraš paziti! Li ne veš, da je neki mož, Fidler se je pisal, umoril deklico, ki mu je posvetila spat, saj je bil tukaj sojen — pa še kaj hujšega lahko storijo —."

"K povzdigovanju zvoni," reče deklica. "Nimam še svete maše."

Oba sta se molče prekrižala in se potrkala na prsi. Strežnik je žvenkljal z mnogimi zvončki ko je stari pater Sebastijan dvignil najsvetejše Telo Gospodovo nad oblake kadilnega dima.

Ko so obmolknili zvončki, je zamolklo mrmral Albert:

"Li nisi še nikoli slišala, da je svet hudoben, da so posebno moški večkrat zelo sprideni?"

Štefana je mirno odgovorila:

"To že vem, da se najdejo surovi in hudobni moški, tudi porednih ne manjka. Mati so mi povedali, meni pa še nihče ni nič storil, saj se vsak dan priporočim angelu varihu in sem se darovala Zveličarju; kaj se mi more potem pripetiti."

Kakor vonj sveže cvetoče lilije je dihnila čez dekličine ustnice ta beseda, polna otroške žive vere. Izpovednik je bil ganjen in se je s spoštovanjem ozrl na deklico. Zdelo se mu je, da za njo stoji svetel angel, ki je čuval nad njo in jo je obvaroval vsake dušne in telesne nevarnosti.

Njegov glas je zvenel čudno milo, ko ji je rekel:

"Tako je prav, dete moje, sveti angel, ki ga častiš, naj te varuje tudi zanaprej." Potem jo vpraša: "Rekla si, da si se darovala Gospodu, pa vendar nisi storila obljube?"

"Kaj misli prečastiti gospod —?" vprašuje deklica.

"Mislim, če si storila slovesno obljubo devištva, ali kako misliš, da si se darovala Gospodu in si sedaj Gospodova?"

Kakor v molitev utopljen angel je uprla vanj svoje oči, ki so jih zasenčevale temne trepalnice in je rekla nežno in plašno — saj to je mož, ki ga je Bog poslal, in nobene skrivnosti ne sme imeti zanj: "Ko je prišel Jezus prvikrat v moje srce, sem bila stara trinajst let. Takrat sem rekla ljubemu Jezusu: "Tvoja sem, dokler živim."

Spet je zapel zvonček, obmolknila je in se je potrkala na prsi. Spet se je zdelo duhovniku, kakor bi šumele za njo angelske peroti. Koliko milosti je prejelo to preprosto dete! Pa četudi se zdi, da je izvoljenka Gospodova, duhovnik, bodi previden! Osemnajst ali devetnajst let ima šele, je-li zavarovana pred svetom, pred svojo lastno, čisto, pa mlado in vročo krvjo? Albert je odprl svojo knjigo, da bi se nekoliko zavaroval pred radovednostjo ljudi, ki so se vedno bliže gnetli proti izpovednici, potem je preudarno rekel: "To ni bila slovesna obljuba. Slovesne obljube, dete moje, še ne smeš storiti; premlada si še, ti že danes povem. In če me hočeš izbrati za svojega izpovednika, me moraš ubogati v vseh rečeh."

Štefana je osupnila. Še nikoli ni mislila na kako slovesno obljubo. Samo na samostan misli, tje bi rada. Toda to bo težko, dokler je materi desna roka.

"Vedno bom Gospodova, če imam obljubo ali ne," je odgovorila. "V vsem vam bom pokorna, kar je dobro in pošteno; prosim, sprejmite me za svojo duhovno hčer."

Vedno bolj raste menihovo veselje, da ga dobri Bog smatra za vrednega, da vodi to čisto dušo v tej od Boga zapuščeni deželi, da bo pomočnik in tovariš njenemu angelu varihu. Težko je zakrival svoje veselje; vendar se mu je posrečilo. Kratko in suhoparno je rekel: "Nimam mnogo časa, moram pridigati na misijonih. Prihajaj v božjem imenu, pa zjutraj zgodaj moraš hoditi, drugače me ne dobiš." Prekinil je, nato je vprašal, kakor bi mu bilo prišlo nekaj zelo važnega na misel: "Čuj, še nekaj ti imam povedati. Hendel, štajerski sodnik — zaničljiv posmeh dal razglasiti, da se morajo iz vseh javnih prostorov, iz gostiln odstraniti katoliške svete podobe. Neki katolik je pripeljal zaušnico krivovercu, ki je preklinjal tako podobo, to je kršilo mir. . . . Pri vas ste gotovo že dejali stran take podobe; če jih še niste, podvizajte se in skrijte jih, pa hitro! Povej to tvoji materi!"

To je zadnja izkušnja, ki naj jo prestoji, preden postane duhovna hči. Štefana dobro pozna vse dolžnosti katoliškega življenja, pa pomisli: "Sedaj se moti. Saj so se motili še apostoli; ne rečem: da!"

Mirno in odločno odvrne: "Ne, tega ne porečem materi, prečastiti. Luteranci so nam že preje, kakor vi, naročili, naj odstranimo podobo naše ljube Gospe in sv. Jožefa. Pa mi tega ne storimo, ker smo katoličani."

"Saj vera ne visi na podobah," je mrmral pater v svojo knjigo.

"Ne, prečastiti. Pa Štajer je krivoverski kraj. Če iz strahu pred krivoverci skrivamo svoje svete podobe, potem nismo boljši, kakor oni, ki so zatajili svojo vero. Jezus je naš Bog, Hendel je samo človek; Jezus je nad njim, nad vsemi."

Odločno so zrle njene oči v temi na duhovnika, ki je gledal v knjigo ter se radoval v svojem srcu: "Res, ona je, ki sem jo tisto noč slišal, ko je zaklicala 'Mi ne prižgemo sveč —,' sedaj jo spoznam, razcvetajočo junaško kri." Še sedaj se ji ne da spoznati, če tudi se le s težavo še premaguje. "Če nočeš ubogati, potem je proč med nama, ni več pomagati. Ne sprejmem izpovedenke, ki ne uboga."

Štefana se je močno prestrašila. O Bog, sedaj jo podi od sebe! Je li to zaslužila? Če tudi je bilo tako trd že od začetka, če tudi je tako čuden v svojem vedenju, ni dvomila niti za trenutek, da je on tisti mož, ki ga ji je božja Previdnost odločila za dušnega vodnika. Še celo tisto, kar je govoril o obljubi, je ni zbegalo. Mislila je, da ga pač ni prav umela. Da, še celo sedaj ne dvomi nad njim, saj se lahko moti vsak človek, če je še tako svet. Kljub temu bi bila še prišla k njemu. Sedaj pa jo podi proč . . . o kako grenko! Pa kako naj mu nekaj obljubi, česar ne sme pred Bogom?—Li ni sam pred nekaj tedni rekel: "Naj časti Hendelna, kdor hoče, jaz ga ne bom"? Ali ni takrat tako rekel? Se ji je li samo sanjalo? Naj bo, kar hoče, proč je z duhovnim vodnikom, proč vse duhovno veselje, o katerem se ji je sanjalo. Z bledimi ustnicami je rekla: "Prosim za sveti blagoslov. Ne pridem več, ne morem storiti tega, kar zahtevate od mene, katoličanka sem."

Hotela se je dvigniti in oditi. Tedaj pa je pater vrgel knjigo proč in je vzkliknil skoraj na glas: "Stój, deklica, ostani! Povej materi, naj le pusti v gostilniški sobi podobo sv. Jožefa in Naše ljube Gospe, tako je prav. In vsako soboto prižgite pred Marijino podobo luč, da sveti daleč na cesto in izpričuje vašo vero, kakor so jo ono noč izpričevala sredi ognja, ki je gorel krivovercu v čast, temna okna vaše hiše. Če ti kdaj kdo pride in ti prigovarja, kakor jaz danes, zavrni ga, kakor si danes zavrnila mene. Z vsako sveto podobo, ki jo častiš doma, z vsakim križem, ki ga napraviš javno na ulici, spoznavaš pred krivoverci svojo vero. Ohrani ta katoliški pogum, ki ni napuh! Prosil bom Boga, naj ti ga ohrani. Čez teden dni pa pridi zopet k sveti izpovedi, ali kadar hočeš, rad te bom sprejel."

"Da? Sprejmete me? O, rada pridem." Izpreletuje jo blaženi strah, več ne more reči. Tako srečna je pač morala biti v starodavnem času tista mati, ko je spoznala, da je Salomonovo kruto povelje le šala, saj ji je dal nazaj najljubše. Še nikoli ni slišala lepšega, slajšega petja, kakor je bilo petje, ki je sedaj pri sklepu svete maše donelo s kora, še nikdar ni videla človeškega obličja, ki bi bilo tako podobno obličju božjega Ženina, kakor mu je bilo za mrežo podobno strogo menihovo obličje, na čigar rumenobledih licih je iskrelo nekaj mokrega.

"Blagoslov Boga Očeta in Sina in Svetega Duha . . ." Napravil je v zraku veliko znamenje svetega križa. "Pojdi v Gospodu. Ko prejmeš sedaj Telo Gospodovo, moli za našega gospoda opata. Saj veš, da je bolan."

"Se ni še nič na bolje obrnilo?" je vprašala s prestrašenim, tresočim glasom.

"Nič, vedno slabše mu je. Smrt je blizu. To je hud udarec za Štajer. V celi deželi ga ni duhovnika, ki bi bil tako goreč, tako pravičen kakor on. Moli zanj!" —

"Bom," je nagnila glavo. Tiho je smuknila iz izpovednice. Menih je videl, kako se je sklonila nad malo deklico, svojo sestrico, ko je pobožno molila pred jaslicami, in ji je nekaj zašepetala v uho. Nato je šla proti velikemu oltarju ter je duhovniku izginila izpred oči.

Pa vnovič mu je priplavala pred oči, kajti dete, ki je sedaj klečalo mesto Štefane v izpovednici in pogumno jecljalo svoje drobne grehe, je bila prava, živa podoba čiste, modre, nedolžne Štefane. Sama je nedolžna lilija, ki je ravnokar vzklila in še sama potrebuje varstva — pa že brani drugo brstečo nedolžnost pred strupenim dihom greha. "Dehtite, cvetlice," so mrmrale njegove blede ustnice, ko je odšlo dete. Že dolgo mu ni bilo tako dobro, kakor danes. Sedaj ve, da ni umrlo vse, če tudi umrje opat.

(Dalje prihodnjič.)

Ameriški polkovnik Edison D. Raff, levi na sliki, je prejel odlikovanje Francoske legije. Izročil mu ga je francoski general Edouard Welvert v Severni Afriki. Polkovnik Raff je vodil prvo skupino ameriških padalcev (parašutarjev) na bojišču v Severni Afriki.

Iskrena zahvala

Mojim zvestim prijateljem v Barbertonu se za krasne, meni najljubše rože, katere ste mi poslali kot božično darilo, prisrčno zahvaljujem ter vam obenem želim zdravo in srečno novo leto.

PAULINA

Razpis delniške seje

Razpisuje se letno delniško zborovanje

KORPORACIJE SLOVENSKEGA DOMA NA HOLMES AVE.

v nedeljo 17. januarja 1943

Pričetek zborovanja ob 1:30 uri popoldne v prostorih korporacije. Ta razpis je smatrati za uradno obvestilo delničarjem.

DIREKTORIJ, SKLICATELJ.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 49. leto

Članstvo 38,200 **Premoženje $5,000,000**

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošteni in nadsolventni podporni organizaciji,

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI,

kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od $250.00 do $5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. **Joliet, Ill.**

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

★ ★ ★

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. **HEnderson 0628**

"AMERIŠKA DOMOVINA"
AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
JAMES DEBEVEC Editor
6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto $7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta $4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta $2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta $2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto $6.50, pol leta $3.50, četrt leta $2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada $6.50 per year. Cleveland by mail $7.50 per year
U. S. and Canada $3.50 for 6 months. Cleveland by mail $4.00 for 6 months
U. S. and Canada $2.00 for 3 months. Cleveland by mail $2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier $6.50 per year, $3.50 for 6 months, $2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 304 Wed., Dec. 30, 1942

Kdaj bodo narodi uvideli brezumnost vojskovanja?

Amerikanci so zaprisegli, da bodo bojevali ta gigantski boj do samega konca in sicer do zmagoslavnega konca. Malo jih je v tej deželi, ki bi še dvomili o naši končni zmagi. Edino, kar nam kali upanje je misel, da bo treba morda v prihodnjih 20 ali 30 letih zopet prijeti za puško.

Saj je nam še vsem dobro v spominu, da smo šli v prvo svetovno vojno z geslom, da bo tista vojna napravila konec vsem nadaljnim vojnam. Reklo se nam je, da bo tisti vojni sledil trajen mir. Vsi vemo, da temu ni bilo tako. Zato ni čudno, če se nekateri že zdaj vprašujejo, če bomo imeli vojne brez prestanka, ali na vsakih toliko let.

Ali so v človeški družbi vzroki, ki nas silijo ponovno in ponovno k vojnam? Ali je v človeški naravi kak nagon, ki nas sili v vojno?

Na to vprašanje odgovarjajo zgodovinarji, dušeslovci, ekonomisti in politični znanstveniki, da ni nobenega tehtnega vzroka, zakaj bi se ne moglo preprečiti vojne. V nas ni masnega instinkta, ki bi nas naganjal v vojno in v naši civilizaciji ni nikakih nagonov, ki bi nas silili vsakih par let k orožju. Ako bi svetovni narodi vzeli v roke samo peščico zdrave pameti, pa bi se lahko izognili vsaki vojni, vsaj v dogledni bodočnosti in današnja vojna je lahko absolutno zadnja vojna.

Bili so res časi, ko je vojna donesla koristi. Zmagovalec si je vzel sovražnikovo ozemlje in živino. Toda po prvi svetovni vojni, na primer, je zmagovalec prav toliko trpel kot premaganec. Res je zmagovalec naložil reparacije, toda malo jih je bilo plačanih. Ako bi bili hoteli zmagovalci prisiliti plačati reparacije, bi bili morali vzdrževati ogromno armado v Nemčiji, ki bi bila veljala zmagovalce več, kot so pa znašale reparacije.

Zmagovalec pač lahko vzame v podjarmljeni deželi stroje in jih prepelje domov, kot je to storil Hitler v Franciji in na Poljskem, toda to je drag proces. Ako plačajo premaganci repacije v blagu, to zmagovalcu več škodi kot koristi, ker je prizadet domači trg in to pa povzroči brezposelnost. Značilno je, da je Hitler, ki je največji propagator za vojno v moderni dobi, človek z omejeno izobrazbo, brez vsake podlage znanstva v industriji in ki absolutno nima nobenega pojma v ekonomiji in v financah.

Hitler in njegovi naciji imajo svoje posebne pojme o svetu, katerega bi naj vladali, ali katerega hočejo vladati. Predstavljajo si ta svet kot državo sužnjev, ki naj z gladom in žrtvami bogate Nemce. To kaže, kako malo razumejo naciji moderno tehnologijo. Tudi če bi Hitler zmagal, pa dvomimo, da bi mogel svet sužnjev producirati za Nemčijo tak življenski standard, kot ga ima narod v Ameriki. Moderni stroji so veliko bolj produktivni kot je pa ročno delo sužnjev in nemško vojaštvo, ki bi moralo neprestano paziti na te sužnje, bi mnogo več koristili, če bi bili nastavljeni v tovarnah kot delavci.

Tudi argument, da je vojna potrebna, da dobi rastoče prebivalstvo potrebne zemlje, je brezmiseln. Največji napadalci v modernih časih so bile ravno dežele, kjer je bil porast v številu prebivalstva zelo majhen, če je sploh bil. Dežele, kjer je število rojstev največje, kot Kitajska in Indija, se skušata prehranjevati s svojimi pridelki in ne napadati nikogar.

Diktatorja Hitler in Mussolini pa se izgovarjata, da morata širiti svojo oblast, ker morata dobiti več zemlje za pregosto naseljeno prebivalstvo, toda v istem času pa dajata nagrade materam za nove porode.

Znanstveniki trdijo, da bo sčasoma svetovno prebivalstvo nehalo naraščati. Toda to je še jako daleč. Naša zemlja, ki danes redi dva bilijona ljudi, jih prav lahko preredi še nadaljna dva bilijona. Torej naj matere kar brez skrbi še rode otroke, kruha ne bo zmanjkalo. Zato pa tudi ne drži izgovor, da je treba vojne radi pregosto naseljenega prebivalstva kjerkoli.

Potem imajo napadalci izgovor, da si morajo z vojno dobiti sirovin, ki jih nimajo doma. Iz Hitlerjevih govorov bi domnevali, da si z vojno išče produktov, ki mu jih nevošljivi zavezniki ali Združeni narodi nočejo dati. Tudi ta je izvita iz trte. Znano je, da je bil ves sirov material po vsem svetu v mirnem času v rokah posameznikov, ki so ga bili voljni prodati vsakomur, kdor ga je hotel kupiti. Pred 1939 je imela Nemčija vedno dovolj produktov, s katerimi je lahko plačala za uvoz raznih potrebščin. Hitler je pa hotel dobiti več, kot je dal in dati slabše blago za boljše. In ker je Hitler gradil največji vojni stroj v zgodovini sveta, je potreboval neizmerne količine kovin, olja, kavčuka in drugih produktov, kar je bilo vsekakor ogromno več, kot je nemški narod potreboval za normalne čase.

Hitler je dobil vse, kar je potreboval z navadnim trgovanjem. Torej je njegov izgovor piškav, ko trdi, da more dobiti potrebščine samo z vojno. Z vojno je pričel šele tedaj, ko je imel vsega dovolj, torej ko si je nagrmadil vsega, kar je hotel imeti z nakupom ali izmenjavo blaga.

Pa tudi še en drug argument je, ki pobija Hitlerjevo trditev, da je moral z vojno iskati sirovin v drugih deželah. Nemčija prvači namreč drugim deželam v tem, da je našla v svojih laboratorijih nadomestilo za vsak sirov material. Skoro ni mineralnega produkta, za katerega nima Nemčija umetno nadomestilo. Torej tudi glede tega ne potrebuje Nemčija drugih dežel.

BESEDA IZ NARODA

Silvestrovo na Holmes Ave.

Ta prireditev bo v korist naših vojakov. Kakor vam je že vsem znano je bila pred par meseci pod vodstvom direktorija Slovenskega doma na Holmes Ave. odkrita častna spominska plošča z imeni naših slovenskih fantov-vojakov, ki služijo v ameriški armadi. Prireditev je bila izredno dobro uspela.

Ob tej priliki je bilo predstavljenih večje število naših vojakov, ki so se tedaj mudili na dopustu. Tajnik doma, Joško Penko, je prečital s plošče nad 200 imen naših vojakov. Sedaj pa jih zopet ponovno priglašenih nadaljnih 150, katerih imena na plošči bodo odkrita na Silvetrov večer.

Na željo direktorija Slovenskega doma je bila ustanovljena zveza očetov in mater sinov, ki služijo v ameriški armadi.

Izvoljen je bil tudi odbor, ki bo vodil prireditev na Silvestrov večer. Čisti preostanek od te prireditve bo porabljen za pošiljke daril našim vojakom.

Odbor je preskrbel tudi kratek program za ta večer, po programu pa se bo vršil ples do nastopa novega leta, ko si bomo segli v roke in si voščili drug drugemu srečno novo leto s srčno željo, da bi se naši fantje že skoro vrnili srečni in zdravi domov.

Ploščo nadaljnih imen bo odkril naš spoštovani župan g. Frank J. Lausche, v slučaju pa, da bi se on ne mogel udeležiti, bo izvršil to delo njegov tajnik in naš rojak g. John Lokar. Mornariški vojni oddelek nam bo ta večer pokazal tudi več zanimivih slik z bojne fronte.

Odbor vabi vse očete in matere, ki imate svoje sinove pri vojakih, da se gotovo udeležite te zabave in izročite imena svojih sinov vojakov tajniku doma čimprej, če tega še niste storili. Prosimo vas tudi, da opozorite vse naše vojake, ki bi se tedaj slučajno nahajali doma na dopustu, na to zabavo. Vabljeni pa ste tudi vsi oni, ki nimate nikogar svojih pri vojakih, pa ste pripravljeni prispevati v korist našim vojakom z darili, kajti prepričan sem, da jih bodo naši fantje zelo veseli.

Na veselo svidenje v Slovenskem domu na Holmes Ave. na Silvestrov večer!

John Rožanc.

—o—

Ob svežem grobu prijatelja Jazbeca

Zakon narave je neizprosen— v tesni grob je bil položen materi naravi v naročje v snivanje večnega miru naš dober in iskren prijatelj, v katerem je bilo vtelešeno plemenito srce. Sladak je spomin imeti dobrega in iskrenega prijatelja toda ob njegovem svežem grobu se od žalosti srce razkraja. Da bil bi šebičen in ne bi ljubil prijateljev, ne bi jih hotel imeti — prihranil bi si žalost in tugo, ko jih polagamo na mirodvor k večnemu počitku.

V četrtek je šlo od ust do ust žalostno sporočilo: Fred Jazbec je mrtev. "Škoda ga je bilo, bil je dober in pošten človek" so rojaki povešenih glav ugotavljali sodeč njegovo življenje. Videl sem pri prijatelju Jimu, kako mu je solza v očesu zaigrala, videl v njem borbo žalosti — odkar sta se poznala, sta bila nerazdružljiva prijatelja. Videl sem njegove trgovske tovariše — tudi ti so povešali glave in jokajočega glasu pripovedovali odjemalcem žalostno novico — čemu ne bi bili tužni in žalostni, tudi če se jim je po licu potočila solza — vedeli so, da so zgubili najboljšega prijatelja, nad katerega življenjem se je usoda igrala.

Pokojni Fred Jazbec je bil vesele narave. Poznal ni tarnjanja in nikomur ni tožil svoje gorje. Bil je najboljši družabnik in velik ljubitelj zdravega in čistega športa. Kjerkoli se je v družbi pojavil, zgrnili so se okrog njega številni prijatelji, veselo zapeli ali se v čistih dovtipih iz srca smejali. Tega ne bo več, naš prijatelj Fred sniva sen večnega miru, zremo v kup zemlje pod katero leži nezaben prijatelj in mož jeklenega značaja in blage duše.

V potu znoja vzgojil si je dobro in ugledno družino — dva sinova in eno hčerko. Vladala je v družini nekaljena ljubav in najlepša zakonska harmonija. Bil je blagoslov sreče in skupnega življenja. Bil je mož, prijatelj in družabnik, ki nam ga bo težko pozabiti.

Ob svežem grobu se v imenu mnogih prijateljev poslavljam v iskreni želji "Naj mu bo lahka ameriška gruda," družini pa izrekam globoko sožalje. V imenu prijateljev

Joško Penko.

—o—

Delničarska seja

Iz urada slovenske banke, The North American Bank Co., se naznanja, da se bo vršila letna delničarska seja dne 13. januarja, to je drugo sredo v mesecu januarju kot je določeno v pravilih banke. Seja se bo vršila v Knausovi dvorani ob 8. uri zvečer.

Vsak delničar ali delničarka je vabljen, da se iste udeleži, da bo slišal o poslovanju iste in da bo navzoč pri volitvi odbora za leto 1943.

Dalje se naznanja, da bo banka z novim letom zopet razposlala čeke v dividendah za 6 mesecev kakor lansko leto po 5% na delnico.

Dalje, banka je za to leto naročila zelo zanimive kolendarje.

Udeležite se seje in seznanite se z domačim podjetjem. Banka lepo napreduje in je vsemu narodu v čast in v korist. Radi tega bodite ponosni na svoje lastno finančno podjetje. Želeč vsem veselo in srečno novo leto !

A. Grdina, predsednik.

BUY UNITED STATES BONDS AND STAMPS

St. Clair Hunting and Rifle Club

Tem potom naznanjam vsem članom našega kluba, da se vrši v nedeljo 2. januarja ob eni uri popoldne letna seja kluba. Ta seja je zelo važna iz treh vzrokov in sicer: prvič, ker moramo prerediti nekoliko naša pravila; drugič, ker bodo na dnevnem redu volitve uradnikov za leto 1943 in tretjič, ker bo na dnevnem redu še več drugih zadev za korist in napredek našega kluba oziroma članov.

Na tej seji bodo člani prejeli tudi vstopnice za našo klubovo večerjo in ples, ki se vrši v soboto 23. januarja v Slovenskem domu na Holmes Ave. Vsi tisti člani, ki se iz gotovega vzroka ne bodo mogli udeležiti te seje, pa boste lahko dobili vstopnice pri sledečih članih: Frank Spenko v Collinwoodu, pri Anton Vrankarju na 837 E. 237 St. in pri tajniku na 1944 E. 75. St. Vse klubove člane pa opominjam in vabim, da se gotovo udeležite te važne seje.

Z lovskim pozdravom,

Tajnik.

—o—

Pod habsburškim žezlom

Objavili smo že pismo ministra Save N. Kosanovića v New York Times-u v zadevi Otona Habsburškega. Dne 9. decembra je v New York Herald Tribune izšel odgovor g. Henry W. Lanier-a. V tem svojem pismu prinaša Lanier nekatere trditve, ki dokazujejo, da je papir zares potrpežljiv:

". . . Franc Jožef je bil eden od onih 'reakcionarnih Habsburžanov,' katerih povratek na vlado bi ti gospodje smatrali za najmanj tako veliko nesrečo kakor gospodstvo Hitlerja samega. To kljub temu, da so Franc Jožefovi potrpežljivi napori vzdrževali njegove vročeglave podanike v ravnovesju skozi dolgih 68 let.

"Ali je umetni stvor Jugoslavije morda dobro delal od prve svetovne vojne sem? Vprašajte razljučeno hrvaško manjšino.

"In ona slavna 'napredna' Čehoslovaška. Njena slovaška manjšina je ravno tako divje kričala zaradi zatiranja kakor katerikoli izmed osmih narodov in 20 parlamentov cesarja Franca Jožefa.

"Te 'demokratične' vlade so se posluževale istih 'potrebnih' nasilnih sredstev kakor prej cesarstvo. Kar se jim pa ni posrečilo, je bilo ustvariti ono varnost in stabilnost, katero je Franc Jožef preskrbel večini svojih narodov. . . ."

Profesor dr. Furlan odgovarja pristašem Otona Habsburškega

To the New York Tribune:

Pismo g. Henry W. Lanier-a, ki je izšlo v Herald Tribuni ugodno sodi o Habsburžanih in hvali 68-letno vladanje Franca Jožefa, češ, da mu je uspelo držati "svoje vročeglave podanike v ravnovesju." Napada tudi jugoslovanskega ministra, g. Savo N. Kosanovića, ker je dejal, da "narodi Srednje Evrope ne bi manj mrzili povratka Habsburžanov, kakor sedanji nacifašistični režim."

Rojen sem bil v Avstriji in sem torej preizkusil sladkost življenja pod habsburškim žezlom. Spominjam se, da so Italijani, ki v Avstro-ogrski nikakor niso šteli med najbolj zatirane narode, imenovali Franca Jožefa "L'impicatoree" (rabelj). To dobro izraža občutke vseh podjarmljenih narodov pod Avstrijo.

Lanier--ovo pismo dokazuje, da se nekateri ljudje niso ničesar naučili iz strašnih izkušenj prve svetovne vojne in iz novega sveta, katerega so nekateri teh podjarmljenih narodov skušali zgraditi v presledku med obema svetovnima vojnama. Braneč habsburško monarhijo trdi, da sta Jugoslavija in Čehoslovaška umetna stvora, ter s tem zavaja v zmoto javno mnenje. V Avstriji je vladala 36- odstotna nemška manjšina nad 64 odstotki ne-Nemcev, povečini Slovanov. Na Madžarskem, kjer so bile statistike vedno 'popravljene' v prilog Madžarom — kar splošno priznavajo resni učenjaki na vsem svetu — je gospodarilo 48 odstotkov Madžarov nad 52 odstotki Slovanov, Rumunov in drugih.

Splošno priznano je, da je bilo življenje Slovakov na Madžarskem izmed najstrašnejših v Evropi. Na Ogrskem je bil v navadi izrek — "tot nem ember" — (Slovak ni človeško bitje). Niso imeli niti šol, niti bili v kateremkoli oziru priznani od družbe, a madžarski fevdalni gospodarji so jih izkoriščali na najstrašnejši način. Ko so se s Čehi združili v čehoslovaški republiki, se je življenje tega ljudstva preko noči takoj izpremenilo. Sam Masaryk je bil Slovak. Vsi tujerodni znanstveniki, ki so obiskali po prvi svetovni vojni Čehoslovaško in poznali strahotni položaj Slovakov pod madžarsko vlado so bili presenečeni nad napredkom na vseh poljih: v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu.

Glede Jugoslavije je popolnoma neumestno govoriti o hrvaški manjšini, kajti gospodarili so Jugoslovani, kar znači, da so bili Srbi, Hrvati in Slovenci vladajoče ljudstvo. Hrvaška je bila federativen del Jugoslavije in danes se nahajajo Hrvati z dr. Mačekom, skupaj s Srbi in Slovenci, v ostrem in srditem boju z osiščem.

Med vsemi novimi državami, ki so nastale po mirovni konferenci je bila Jugoslavija morda najbolj homogena. Njena enotnost se izraža danes v strašnem boju vsega naroda proti tlačiteljem. To je enota skovana v krvi. Jugoslovani so nabrali iz svojih vrst 300,000 gerilskih bojevnikov, ki zdaj že leto in pol brez prenehanja udarjajo na Hitlerja in Mussolinija — ali ni smešno nazivati Jugoslavijo umeten stvor v trenotku, ko Oton Habsburški šele obljublja v bodočnost en bataljon bojevnikov za svoje apostolsko veličanstvo?

New York, 15. decembra 1942.

Boris Furlan.

—o—

Kazen za goljufe

Ko se je srbski knez Miloš odločil uvesti v Srbiji srbski denar mesto avstrijskih in turških tolarjev, so mu odnekod privedli nekega mojstra, češ da zna dobro kovati denar. Nekdo pa je kneza opozoril, da je ta mojster zelo navihan dedec, ki bi ga utegnil oslepariti. Zato se ga je knez hotel odkrižati. Toda mojster je bil res prefrigan možak, ki je takoj zbral okoli sebe imenitno družbo samih višjih popov, svetnikov, kavalirjev in profesorjev višje šole ter se z njimi družil. Ko je knez to videl, je mojstru vendar le dal kovati svoj denar. Mojster se je izkazal za dobrega mojstra ter je nakoval lep denar. Miloš ga je zato pohvalil, ga nagradil in odlikoval. Ko so mojstrovi prijatelji to videli, so brž prihiteli h knezu rekoč "Kneže, i ja sam bio u toj kovnici. Zaslužio sam valjda i ja kakvo odlikovanje?" Miloš je res vse lepo odlikoval. Kmalu pa je knez zvedel, da mojster kar naprej kuje denar, tokrat pa za se. Mojstra so brž zaprli ter našli, da je nakoval brez dovoljenja še 15 tovorov grošev. Mojstru so na licu mesta našteli 25 batin ter ga nato zaprli v robijo. Tedaj se je knez Miloš spomnil še mojstrovih prijateljev, višjih popov, svetnikov, kavalirjev in profesorjev višje šole. Pokliče jih pred se in vpraša: "Jelte, more po duši vas, a šta uradiste to sa tim vašim majstorom?" Ti pa so začeli na ves glas klicati: "Nije on naš, svetli kneže! Nije on naš! To se on samo kitio našim imenima bez naše dozvole!" Miloš pa jim je odvrnil: "Kad je bilo, da se prima ordenje, onda je bio vaš, a sada nije vaš! E, ne biva to tako po duši vas!" In je vsakemu izmed njih podelil po deset vročih za spomin. Tako so nekdaj krotili tisto zverjad, ki se zdaj imenuje korupcija. ("Dom" — Novi Sad.)

Naslednjo sem izvlekel iz To neta Grdine, ki mi je zaupal:

"Bilo je ob štirih zjutraj četrtek pred božičnim dnevom ko je pri nas zazvonil telefon. Le tim k telefonu in nekdo v veli razburjenosti pripoveduje: 'H tro pridite z ambulanco! Ze se mudi! Peljali boste v bolni nico sv. Ane! Nikar se ne ob tavljajte, ker sila je velika!'

Hiša, kamor naj grem z am bulanco, stoji na vzhodni stra mesta. Ko pridem tje je bilo v pokonci. Le hitro dajmo, so r kli. Zdravnik ni mogel priti o času, dajmo, da bomo dosp vsaj v bolnišnico dovolj zgod Tako so mi govorili vsevprek.

Mlada bodoča mati, kakor že gotovo uganili, zakaj je š je bila v prvem nadstropju. Sto nice v hiši so izpeljane tako n rodno, da ambulančna postelj vso opremo ni mogla navzg Zato je bilo treba porodn posaditi na stol in jo nesti d Za vse je bilo to skrajno nero no, tako za mlado mater, kot nas. Toda v sili ni gledati na modnost. Samo hitro, hitro.

Vse smo izvršili še dokaj n glo. Potem pa hajd proti b nišnici. Ambulanco je vozil Tonček, ki se ni zmenil ne rdeče ne za zelene signalne samo če iz stranske ceste ni lil kak avto v našo smer.

Pa naj smo hiteli na vse viže, je hitela tista pore štorklja še bolj in sredi poti kje nas je srečala. Kar naenk smo namreč zaslišali iz am lance močan otroški glas. smo poslušali to lepo petje in koj uganili, da bo fant, ker že tak lep bas. Njegova mam ni rekla nič, samo poslušala tisto angeljsko petje, pa se tje vprašala, če bomo kmalu bolnišnici. Fantiček jo je krepko rezal naprej. Saj m zamere, če pa ne pozna n mestnih postav in ne ve, d kaljenje nočnega miru po n ulicah strogo prepovedano.

No, kmalu smo bili na m in prijazne bolničarke so v v oskrbo mamico in razposa čka, katerega je vsa Vidma va družina nadvse vesela.

Za vse je bila to zgodovin vožnja v Rim. No, samo d je vse srečno izteklo kot se

Vabilo na proslavo! Silvestrov večer 1942

priredi

Slovenski Narodni Dom in Klub Društev SND

31. DECEMBRA 1942

V avditoriju se vrši ples in v spodnji dvorani se bo serviral ***okusna kokošja večerja.***

Igral bo John Pecon orkester. Vstopnina k plesu 50 centov

Vljudno vabi ODBOR.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
JAMES DEBEVEC Editor
6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto $7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta $4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta $2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta $2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto $6.50, pol leta $3.50, četrt leta $2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada $6.50 per year. Cleveland by mail $7.50 per year
U. S. and Canada $3.50 for 6 months. Cleveland by mail $4.00 for 6 months
U. S. and Canada $2.00 for 3 months. Cleveland by mail $2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier $6.50 per year, $3.50 for 6 months, $2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 304 Wed., Dec. 30, 1942

Kdaj bodo narodi uvideli brezumnost vojskovanja?

Amerikanci so zaprisegli, da bodo bojevali ta gigantski boj do samega konca in sicer do zmagoslavnega konca. Malo jih je v tej deželi, ki bi še dvomili o naši končni zmagi. Edino, kar nam kali upanje je misel, da bo treba morda v prihodnjih 20 ali 30 letih zopet prijeti za puško.

Saj je nam še vsem dobro v spominu, da smo šli v prvo svetovno vojno z geslom, da bo tista vojna napravila konec vsem nadaljnim vojnam. Reklo se nam je, da bo tisti vojni sledil trajen mir. Vsi vemo, da temu ni bilo tako. Zato ni čudno, če se nekateri že zdaj vprašujejo, če bomo imeli vojne brez prestanka, ali na vsakih toliko let.

Ali so v človeški družbi vzroki, ki nas silijo ponovno in ponovno k vojnam? Ali je v človeški naravi kak nagon, ki nas sili v vojno?

Na to vprašanje odgovarjajo zgodovinarji, dušeslovci, ekonomisti in politični znanstveniki, da ni nobenega tehtnega vzroka, zakaj bi se ne moglo preprečiti vojne. V nas ni masnega instinkta, ki bi nas naganjal v vojno in v naši civilizaciji ni nikakih nagonov, ki bi nas silili vsakih par let k orožju. Ako bi svetovni narodi vzeli v roke samo peščico zdrave pameti, pa bi se lahko izognili vsaki vojni, vsaj v dogledni bodočnosti in današnja vojna je lahko absolutno zadnja vojna.

Bili so res časi, ko je vojna donesla koristi. Zmagovalec si je vzel sovražnikovo ozemlje in živino. Toda po prvi svetovni vojni, na primer, je zmagovalec prav toliko trpel kot premaganec. Res je zmagovalec naložil reparacije, toda malo jih je bilo plačanih. Ako bi bili hoteli zmagovalci prisiliti plačati reparacije, bi bili morali vzdrževati ogromno armado v Nemčiji, ki bi bila veljala zmagovalce več, kot so pa znašale reparacije.

Zmagovalec pač lahko vzame v podjarmljeni deželi stroje in jih prepelje domov, kot je to storil Hitler v Franciji in na Poljskem, toda to je drag proces. Ako plačajo premaganci repacije v blagu, to zmagovalcu več škodi kot koristi, ker je prizadet domači trg in to pa povzroči brezposelnost. Značilno je, da je Hitler, ki je največji propagator za vojno v moderni dobi, človek z omejeno izobrazbo, brez vsake podlage znanstva v industriji in ki absolutno nima nobenega pojma v ekonomiji in v financah.

Hitler in njegovi naciji imajo svoje posebne pojme o svetu, katerega bi naj vladali, ali katerega hočejo vladati. Predstavljajo si ta svet kot državo sužnjev, ki naj z gladom in žrtvami bogate Nemce. To kaže, kako malo razumejo naciji moderno tehnologijo. Tudi če bi Hitler zmagal, pa dvomimo, da bi mogel svet sužnjev producirati za Nemčijo tak življenski standard, kot ga ima narod v Ameriki. Moderni stroji so veliko bolj produktivni kot je pa ročno delo sužnjev in nemško vojaštvo, ki bi moralo neprestano paziti na te sužnje, bi mnogo več koristili, če bi bili nastavljeni v tovarnah kot delavci.

Tudi argument, da je vojna potrebna, da dobi rastoče prebivalstvo potrebne zemlje, je brezmiseln. Največji napadalci v modernih časih so bile ravno dežele, kjer je bil porast v številu prebivalstva zelo majhen, če je sploh bil. Dežele, kjer je število rojstev največje, kot Kitajska in Indija, se skušata prehranjevati s svojimi pridelki in ne napadati nikogar.

Diktatorja Hitler in Mussolini pa se izgovarjata, da morata širiti svojo oblast, ker morata dobiti več zemlje za pregosto naseljeno prebivalstvo, toda v istem času pa dajata nagrade materam za nove porode.

Znanstveniki trdijo, da bo sčasoma svetovno prebivalstvo nehalo naraščati. Toda to je še jako daleč. Naša zemlja, ki danes redi dva bilijona ljudi, jih prav lahko preredi še nadaljna dva bilijona. Torej naj matere kar brez skrbi še rode otroke, kruha ne bo zmanjkalo. Zato pa tudi ne drži izgovor, da je treba vojne radi pregosto naseljenega prebivalstva kjerkoli.

Potem imajo napadalci izgovor, da si morajo z vojno dobiti sirovin, ki jih nimajo doma. Iz Hitlerjevih govorov bi domnevali, da si z vojno išče produktov, ki mu jih nevošljivi zavezniki ali Združeni narodi nočejo dati. Tudi ta je izvita iz trte. Znano je, da je bil ves sirov material po vsem svetu v mirnem času v rokah posameznikov, ki so ga bili voljni prodati vsakomur, kdor ga je hotel kupiti. Pred 1939 je imela Nemčija vedno dovolj produktov, s katerimi je lahko plačala za uvoz raznih potrebščin. Hitler je pa hotel dobiti več, kot je dal in dati slabše blago za boljše. In ker je Hitler gradil največji vojni stroj v zgodovini sveta, je potreboval neizmerne količine kovin, olja, kavčuka in drugih produktov, kar je bilo vsekakor ogromno več, kot je nemški narod potreboval za normalne čase.

Hitler je dobil vse, kar je potreboval z navadnim trgovanjem. Torej je njegov izgovor piškav, ko trdi, da more dobiti potrebščine samo z vojno. Z vojno je pričel šele tedaj, ko je imel vsega dovolj, torej ko si je nagrmadil vsega, kar je hotel imeti z nakupom ali izmenjavo blaga.

Pa tudi še en drug argument je, ki pobija Hitlerjevo trditev, da je moral z vojno iskati sirovin v drugih deželah. Nemčija prvači namreč drugim deželam v tem, da je našla v svojih laboratorijih nadomestilo za vsak sirov material. Skoro ni mineralnega produkta, za katerega nima Nemčija umetno nadomestilo. Torej tudi glede tega ne potrebuje Nemčija drugih dežel.

BESEDA IZ NARODA

Silvestrovo na Holmes Ave.

Ta prireditev bo v korist naših vojakov. Kakor vam je že vsem znano je bila pred par meseci pod vodstvom direktorija Slovenskega doma na Holmes Ave. odkrita častna spominska plošča z imeni naših slovenskih fantov-vojakov, ki služijo v ameriški armadi. Prireditev je bila izredno dobro uspela.

Ob tej priliki je bilo predstavljenih večje število naših vojakov, ki so se tedaj mudili na dopustu. Tajnik doma, Joško Penko, je prečital s plošče nad 200 imen naših vojakov. Sedaj pa jih zopet ponovno priglašenih nadaljnih 150, katerih imena na plošči bodo odkrita na Silvetrov večer.

Na željo direktorija Slovenskega doma je bila ustanovljena zveza očetov in mater sinov, ki služijo v ameriški armadi.

Izvoljen je bil tudi odbor, ki bo vodil prireditev na Silvestrov večer. Čisti preostanek od te prireditve bo porabljen za pošiljke daril našim vojakom.

Odbor je preskrbel tudi kratek program za ta večer, po programu pa se bo vršil ples do nastopa novega leta, ko si bomo segli v roke in si voščili drug drugemu srečno novo leto s srčno željo, da bi se naši fantje že skoro vrnili srečni in zdravi domov.

Ploščo nadaljnih imen bo odkril naš spoštovani župan g. Frank J. Lausche, v slučaju pa, da bi se on ne mogel udeležiti, bo izvršil to delo njegov tajnik in naš rojak g. John Lokar. Mornariški vojni oddelek nam bo ta večer pokazal tudi več zanimivih slik z bojne fronte.

Odbor vabi vse očete in matere, ki imate svoje sinove pri vojakih, da se gotovo udeležite te zabave in izročite imena svojih sinov vojakov tajniku doma čimprej, če tega še niste storili. Prosimo vas tudi, da opozorite vse naše vojake, ki bi se tedaj slučajno nahajali doma na dopustu, na to zabavo. Vabljeni pa ste tudi vsi oni, ki nimate nikogar svojih pri vojakih, pa ste pripravljeni prispevati v korist našim vojakom z darili, kajti prepričan sem, da jih bodo naši fantje zelo veseli.

Na veselo svidenje v Slovenskem domu na Holmes Ave. na Silvestrov večer!

John Rožanc.

—o—

Ob svežem grobu prijatelja Jazbeca

Zakon narave je neizprosen—v tesni grob je bil položen materi naravi v naročje v snivanje večnega miru naš dober in iskren prijatelj, v katerem je bilo vteleseno plemenito srce. Sladak je spomin imeti dobrega in iskrenega prijatelja toda ob njegovem svežem grobu se od žalosti srce razkraja. Da bil bi sebičen in ne bi ljubil prijateljev, ne bi jih hotel imeti — prihranil bi si žalost in tugo, ko jih polagamo na mirodvor k večnemu počitku.

V četrtek je šlo od ust do ust žalostno sporočilo: Fred Jazbec je mrtev. "Škoda ga je bilo, bil je dober in pošten človek" so rojaki povešenih glav ugotavljali sodeč njegovo življenje. Videl sem pri prijatelju Jimu, kako mu je solza v očesu zaigrala, videl v njem borbo žalosti — odkar sta se poznala, sta bila nerazdružljiva prijatelja. Videl sem njegove trgovske tovariše — tudi ti so povešali glave in jokajočega glasu pripovedovali odjemalcem žalostno novico — čemu ne bi bili tužni in žalostni, tudi če se jim je po licu potočila solza — vedeli so, da so zgubili najboljšega prijatelja, nad katerega življenjem se je usoda igrala.

Pokojni Fred Jazbec je bil vesele narave. Poznal ni tarnjanja in nikomur ni tožil svoje gorje. Bil je najboljši družabnik in velik ljubitelj zdravega in čistega športa. Kjerkoli se je v družbi pojavil, zgrnili so se okrog njega številni prijatelji, veselo zapeli ali se v čistih dovtipih iz srca smejali. Tega ne bo več, naš prijatelj Fred sniva sen večnega miru, zremo v kup zemlje pod katero leži nezaben prijatelj in mož jeklenega značaja in blage duše.

V potu znoja vzgojil si je dobro in ugledno družino — dva sinova in eno hčerko. Vladala je v družini nekaljena ljubav in najlepša zakonska harmonija. Bil je blagoslov sreče in skupnega življenja. Bil je mož, prijatelj in družabnik, ki nam ga bo težko pozabiti.

Ob svežem grobu se v imenu mnogih prijateljev poslavljam v iskreni želji "Naj mu bo lahka ameriška gruda," družini pa izrekam globoko sožalje. V imenu prijateljev

Joško Penko.

—o—

Delničarska seja

Iz urada slovenske banke, The North American Bank Co., se naznanja, da se bo vršila letna delničarska seja dne 13. januarja, to je drugo sredo v mesecu januarju kot je določeno v pravilih banke. Seja se bo vršila v Knausovi dvorani ob 8. uri zvečer.

Vsak delničar ali delničarka je vabljen, da se iste udeleži, da bo slišal o poslovanju iste in da bo navzoč pri volitvi odbora za leto 1943.

Dalje se naznanja, da bo banka z novim letom zopet razposlala čeke v dividendah za 6 mesecev kakor lansko leto po 5% na delnico.

Dalje, banka je za to leto naročila zelo zanimive kolendarje.

Udeležite se seje in seznanite se z domačim podjetjem. Banka lepo napreduje in je vsemu narodu v čast in v korist. Radi tega bodite ponosni na svoje lastno finančno podjetje. Želeč vsem veselo in srečno novo leto !

A. Grdina, predsednik.

BUY UNITED STATES BONDS AND STAMPS

St. Clair Hunting and Rifle Club

Tem potom naznanjam vsem članom našega kluba, da se vrši v nedeljo 2. januarja ob eni uri popoldne letna seja kluba. Ta seja je zelo važna iz treh vzrokov in sicer: prvič, ker moramo prerediti nekoliko naša pravila; drugič, ker bodo na dnevnem redu volitve uradnikov za leto 1943 in tretjič, ker bo na dnevnem redu še več drugih zadev za korist in napredek našega kluba oziroma članov.

Na tej seji bodo člani prejeli tudi vstopnice za našo klubovo večerjo in ples, ki se vrši v soboto 23. januarja v Slovenskem domu na Holmes Ave. Vsi tisti člani, ki se iz gotovega vzroka ne bodo mogli udeležiti te seje, pa boste lahko dobili vstopnice pri sledečih članih: Frank Spenko v Collinwoodu, pri Anton Vrankarju na 837 E. 237 St. in pri tajniku na 1944 E. 75. St. Vse klubove člane pa opominjam in vabim, da se gotovo udeležite te važne seje.

Z lovskim pozdravom,

Tajnik.

—o—

Pod habsburškim žezlom

Objavili smo že pismo ministra Save N. Kosanovića v New York Times-u v zadevi Otona Habsburškega. Dne 9. decembra je v New York Herald Tribune izšel odgovor g. Henry W. Lanier-a. V tem svojem pismu prinaša Lanier nekatere trditve, ki dokazujejo, da je papir zares potrpežljiv:

". . . Franc Jožef je bil eden od onih 'reakcionarnih Habsburžanov,' katerih povratek na vlado bi ti gospodje smatrali za najmanj tako veliko nesrečo kakor gospodstvo Hitlerja samega. To kljub temu, da so Franc Jožefovi potrpežljivi napori vzdrževali njegove vročeglave podanike v ravnovesju skozi dolgih 68 let.

"Ali je umetni stvor Jugoslavije morda dobro delal od prve svetovne vojne sem? Vprašajte razljučeno hrvaško manjšino.

"In ona slavna 'napredna' Čehoslovaška. Njena slovaška manjšina je ravno tako divje kričala zaradi zatiranja kakor katerikoli izmed osmih narodov in 20 parlamentov cesarja Franca Jožefa.

"Te 'demokratične' vlade so se posluževale istih 'potrebnih' nasilnih sredstev kakor prej cesarstvo. Kar se jim pa ni posrečilo, je bilo ustvariti ono varnost in stabilnost, katero je Franc Jožef preskrbel večini svojih narodov. . . ."

Profesor dr. Furlan odgovarja pristašem Otona Habsburškega

To the New York Tribune:

Pismo g. Henry W. Lanier-a, ki je izšlo v Herald Tribuni ugodno sodi o Habsburžanih in hvali 68-letno vladanje Franca Jožefa, češ, da mu je uspelo držati "svoje vročeglave podanike v ravnovesju." Napada tudi jugoslovanskega ministra, g. Savo N. Kosanovića, ker je dejal, da "narodi Srednje Evrope ne bi manj mrzili povratka Habsburžanov, kakor sedanji nacifašistični režim."

Rojen sem bil v Avstriji in sem torej preizkusil sladkost življenja pod habsburškim žezlom. Spominjam se, da so Italijani, ki v Avstro-ogrski nikakor niso šteli med najbolj zatirane narode, imenovali Franca Jožefa "L'impicatoree" (rabelj). To dobro izraža občutke vseh podjarmljenih narodov pod Avstrijo.

Lanier--ovo pismo dokazuje, da se nekateri ljudje niso ničesar naučili iz strašnih izkušenj prve svetovne vojne in iz novega sveta, katerega so nekateri teh podjarmljenih narodov skušali zgraditi v presledku med obema svetovnima vojnama. Braneč habsburško monarhijo trdi, da sta Jugoslavija in Čehoslovaška umetna stvora, ter s tem zavaja v zmoto javno mnenje. V Avstriji je vladala 36- odstotna nemška manjšina nad 64 odstotki ne-Nemcev, povečini Slovanov. Na Madžarskem, kjer so bile statistike vedno 'popravljene' v prilog Madžarom — kar splošno priznavajo resni učenjaki na vsem svetu — je gospodarilo 48 odstotkov Madžarov nad 52 odstotki Slovanov, Rumunov in drugih.

Splošno priznano je, da je bilo življenje Slovakov na Madžarskem izmed najstrašnejših v Evropi. Na Ogrskem je bil v navadi izrek — "tot nem ember" — (Slovak ni človeško bitje). Niso imeli niti šol, niti bili v kateremkoli oziru priznani od družbe, a madžarski fevdalni gospodarji so jih izkoriščali na najstrašnejši način. Ko so se s Čehi združili v čehoslovaški republiki, se je življenje tega ljudstva preko noči takoj izpremenilo. Sam Masaryk je bil Slovak. Vsi tujerodni znanstveniki, ki so obiskali po prvi svetovni vojni Čehoslovaško in poznali strahotni položaj Slovakov pod madžarsko vlado so bili presenečeni nad napredkom na vseh poljih: v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu.

Glede Jugoslavije je popolnoma neumestno govoriti o hrvaški manjšini, kajti gospodarili so Jugoslovani, kar znači, da so bili Srbi, Hrvati in Slovenci vladajoče ljudstvo. Hrvaška je bila federativen del Jugoslavije in danes se nahajajo Hrvati z dr. Mačekom, skupaj s Srbi in Slovenci, v ostrem in srditem boju z osiščem.

Med vsemi novimi državami, ki so nastale po mirovni konferenci je bila Jugoslavija morda najbolj homogena. Njena enotnost se izraža danes v strašnem boju vsega naroda proti tlačiteljem. To je enota skovana v krvi. Jugoslovani so nabrali iz svojih vrst 300,000 gerilskih bojevnikov, ki zdaj že leto in pol brez prenehanja udarjajo na Hitlerja in Mussolinija — ali ni smešno nazivati Jugoslavijo umeten stvor v trenotku, ko Oton Habsburški šele obljublja v bodočnost en bataljon bojevnikov za svoje apostolsko veličanstvo?

New York, 15. decembra 1942.

Boris Furlan.

—o—

Kazen za goljufe

Ko se je srbski knez Miloš odločil uvesti v Srbiji srbski denar mesto avstrijskih in turških tolarjev, so mu odnekod privedli nekega mojstra, češ da zna dobro kovati denar. Nekdo pa je kneza opozoril, da je ta mojster zelo navihan dedec, ki bi ga utegnil oslepariti. Zato se ga je knez hotel odkrižati. Toda mojster je bil res prefrigan možak, ki je takoj zbral okoli sebe imenitno družbo samih višjih popov, svetnikov, kavalirjev in profesorjev višje šole ter se z njimi družil. Ko je knez to videl, je mojstru vendar le dal kovati svoj denar. Mojster se je izkazal za dobrega mojstra ter je nakoval lep denar. Miloš ga je zato pohvalil, ga nagradil in odlikoval. Ko so mojstrovi prijatelji to videli, so brž prihiteli h knezu rekoč "Kneže, i ja sam bio u toj kovnici. Zaslužio sam valjda i ja kakvo odlikovanje?" Miloš je res vse lepo odlikoval. Kmalu pa je knez zvedel, da mojster kar naprej kuje denar, tokrat pa zase. Mojstra so brž zaprli ter našli, da je nakoval brez dovoljenja še 15 tovorov grošev. Mojstru so na licu mesta našteli 25 batin ter ga nato zaprli v robijo. Tedaj se je knez Miloš spomnil še mojstrovih prijateljev, višjih popov, svetnikov, kavalirjev in profesorjev višje šole. Pokliče jih pred se in vpraša: "Jelte, more po duši vas, a šta uradiste to sa tim vašim majstorom?" Ti pa so začeli na ves glas klicati: "Nije on naš, svetli kneže! Nije on naš! To se on samo kitio našim imenima bez naše dozvole!" Miloš pa jim je odvrnil: "Kad je bilo, da se prima ordenje, onda je bio vaš, a sada nije vaš! E, ne biva to tako po duši vas!" In je vsakemu izmed njih podelil po deset vročih za spomin. Tako so nekdaj krotili tisto zverjad, ki se zdaj imenuje korupcija. ("Dom" — Novi Sad.)

Če verjamete al' pa ne

Naslednjo sem izvlekel iz To neta Grdine, ki mi je zaupal:

"Bilo je ob štirih zjutraj četrtek pred božičnim dnevom ko je pri nas zazvonil telefon. Le tim k telefonu in nekdo v velik razburjenosti pripoveduje: 'H tro pridite z ambulanco! Že se mudi! Peljali boste v bolni nico sv. Ane! Nikar se ne obo tavljajte, ker sila je velika!'

Hiša, kamor naj grem z am bulanco, stoji na vzhodni stran mesta. Ko pridem tje je bilo vs pokonci. Le hitro dajmo, so re kli. Zdravnik ni mogel priti o času, dajmo, da bomo dospe vsaj v bolnišnico dovolj zgoda Tako so mi govorili vsevprek.

Mlada bodoča mati, kakor s že gotovo uganili, zakaj je šl je bila v prvem nadstropju. Sto nice v hiši so izpeljane tako n rodno, da ambulančna postelja vso opremo ni mogla navzgo Zato je bilo treba porodni posaditi na stol in jo nesti do Za vse je bilo to skrajno nero no, tako za mlado mater, kot nas. Toda v sili ni gledati na k modnost. Samo hitro, hitro.

Vse smo izvršili še dokaj n glo. Potem pa hajd proti bo nišnici. Ambulanco je vozil n Tonček, ki se ni zmenil ne rdeče ne za zelene signalne lu samo če iz stranske ceste ni lil kak avto v našo smer.

Pa naj smo hiteli na vse m više, je hitela tista pored štorklja še bolj in sredi poti kje nas je srečala. Kar naenkr smo namreč zaslišali iz amb lance močan otroški glas. smo poslušali to lepo petje in koj uganili, da bo fant, ker i že tak lep bas. Njegova mami ni rekla nič, samo poslušala tisto angeljsko petje, pa sem tje vprašala, če bomo kmalu bolnišnici. Fantiček jo je krepko rezal naprej. Saj mu zamere, če pa ne pozna nas mestnih postav in ne ve, da kaljenje nočnega miru po na ulicah strogo prepovedano.

No, kmalu smo bili na mes in prijazne bolničarke so vz v oskrbo mamico in razposaje čka, katerega je vsa Vidmar va družina nadvse vesela.

Za vse je bila to zgodovins vožnja v Rim. No, samo da je vse srečno izteklo kot se j

Vabilo na proslavo! Silvestrov večer 1942

priredi Slovenski Narodni Dom in Klub Društev SND
31. DECEMBRA 1942

V avditoriju se vrši ples in v spodnji dvorani se bo servira okusna kokošja večerja.
Igral bo John Pecon orkester. Vstopnina k plesu 50 centov.
Vljudno vabi ODBOR.

K. MAY:

ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU

eliki medved je pomolčal in ašal:

Ali ste videli, kaj je na dnu ka?"

Da."

No, kaj pa ste videli?"

Zavoje."

Ste katerega odprli?"

Enega samega."

Kaj je bilo v njem?"

Malik iz čistega zlata."

Nobeno človeško oko ga ne idelo več, tudi tvoje ne!

aj misliš, da si si zaslužil voje izdajstvo?"

mbabač je molčal.

Smrt, stokratno smrt!

bila sva si prijatelja in riša in ugonobil si poglava- Utahov. In tale belokožca elita tvoje smrti.

to ti bom pustil življenje, e, če storiš, kar bomo za- ali od tebe."

olgo uho si je globoko od- il.

aj zahtevaš?"

a ugodiš želji Old Fire- la."

aj bi rad slavni lovec od e?"

aselil bi se rad v kotlini, o njej gre bližnjica k je- Podaril mu boš kotlino in z kotline k jezeru."

e potrebujem tiste kotli- i paše v njej. Naj jo ima

aj zahtevaš za njo?"

tem se moram šele posve- i s Timbabači."

ovem ti, kaj smeš zahteva- ld Firehand ti bo dal dvaj- pušk in dvajset funtov nika, deset odej, petdeset in trideset funtov toba- Ni malo, kar boš dobil!

zadovoljen?"

adovoljen sem in bom pre- il tudi svoje ljudi," je od- il Dolge uho, ves srečen, obi še nagrado za svoje iz- tvo.

n še nekaj! Šel boš z Old andom in z dvema prača- najbližnjemu poglavarju in tam boš podpisal kup- godbo. Za to dobiš še po- o nagrado, ki bo večja ali ša, kakor si boš zaslužil akor se bo poljubilo Old andu.

akor vidiš, gledam na tvoj ek, upam pa, da boš po- il svoje izdajstvo!"

se bom storil, ker si mi pu- življenje."

okliči nekaj svojih ljudi, vili bodete ujete poglavar- tahov na breg, sicer bodo ili. Voda bo kmalu pridrla v klet."

rajni čas je že bil. Komaj o spravili ujetnike na zrak, čulo iz kleti pokanje in gr- je, valovi so porušili stene lili klet.

jetnike so spravili črez je- in jih izročili Timbabačem. avarja pa so vzeli s seboj odu v ožino, kjer so beli še o ostro stražili. Tudi Uta- o še vedno čakali pri vhodu v.

iso vedeli, pri čem da so. na tistih, ki so bili name- i na otok, je že odšla v rov, a je nenadoma zasul ogro- plaz kamenja in prsti. Tu- nogo Utahov je plaz zasul, em pa zamašil rov, da se vo- i mogla odtekati v ožino.

ar je bilo Utahov še to- n zasutega rova, so se pre- šeni umaknili k tovarišem, e je udrl plaz, in pripove- li, kaj se je zgodilo. In na- o čakali. Niso vedeli, ali so izgubljeni, tudi tisti, ki so že onstran plaza, ali pa so tisti morebiti rešili. Če so rešili, bi prišli na otok in jezero ter napadli bele v t. In čakali so. Čas je mi- l, Utahov pa ni bilo od ni- r. Zaslutili so, da so vsi nili.

anilo se je in še vedno so li Utahi s konji pred ro- Da bi jih beli ne iznena- dili, so postavili stražo.

Tedaj je stopil Old Shatterhand izza drevja in jim zaklical, da želi govoriti z njihovim poveljnikom. Poslali so mu ga.

"Ali veš," ga je nagovoril beli lovec, "da smo prijeli nekaj vaših poglavarjev?"

"Vem," je mračno odgovoril Utah.

"In ali veš tudi to, kaj se je zgodilo s tvojimi tovariši, ki so šli v rov?"

"Ne vem."

"Rov se je zasul, voda je vdrla vanj, vsi so utonili, tudi vaši poglavarji, med njimi Grmeči grom in Veliki volk. Le Dolgo uho je ušel vodi. Razen tega ti imam še povedati, da je pravkar prispelo nad dve sto Navajov.

V premoči smo. Pa ne želimo vaše krvi, mir hočemo skleniti z vami.

Bodi pameten in pojdi z menoj! Povedem te k vašim ujetim poglavarjem. Govori z njimi in nato se smeš svobodno vrniti."

Rdečkar je temno gledal pred sebe in dejal:

(Konec prihodnjič.)

—o—

Pomorska bitka pred Atenami

Grške vode so bile od nekdaj pozorišče velikih pomorskih bitk. Znano nam je iz zgodovine starega veka, da so se zlasti hudo poprijeli v tem morju Grki in Perzijci v letu 480. pr. Kr. Atenci, ki so imeli takrat svojo lastno državo, so se dobro zavedali, da Perzijcem ne morejo biti kos na suhem, zato so na prigovarjanje vojskovodje Temistokleja zgradili močno brodovje, ki naj bi odločilo zmago v prid Grkom. Perzijcem je takrat vladal kralj Kserks. Ta je z vojsko 100,000 mož prekoračil dardanelske ožine ter začel prodirati na jugozahod proti Atenam. Njegovo vojsko na suhem je podpiralo brodovje 1200 ladij. Pri termopilski soteski so zaustavili Perzijcem pot junaški Špartanci pod vodstvom kralja Leonida. Po hudih borbah so si Perzijci s pomočjo izdajalca Efialta izsilili prehod, pri čemer je padel kralj Leonida s svojimi Špartanci. Istočasno se je bila pomorska bitka pri Artemiziju, ki pa je ostala neodločena. Perzijci so nato zasedli Grčijo do Korintske ožine, Atenci so se pred njimi na prigovarjanje Temistokleja umaknili na otok Salamino. Tja je priplulo tedaj mogočno perzijsko brodovje. Grške vojne ladje so počakale sovražnika v ozkem prelivu med otokom in celino. Temistoklej je na skrivnem poročal kralju Kserksu, da Grki niso edini in da se bodo v primeru napada pridružili Perzijcem. S tem se mu je posrečilo, da je preslepil kralja. Kserks je napadel grško brodovje v ozkem prelivu, kjer se njegove velike ladje niso mogle gibati. Pred Kserksovimi očmi, ki je opazoval bitko z bližnjega pobočja, so majhne in okretne grške ladje občutno porazile močnejše perzijsko brodovje ter ga pognale v beg. Kserks se je moral vrniti v Azijo. — Toda s tem Grčija še ni bila rešena pred perzijsko silo. Naslednje leto so Perzijci zopet osvojili Atene, in zopet so Atenci zbežali na otok Salamino. Vendar so združeni Grki kmalu dokončno pobili perzijsko brodovje ter ga ob rtiču Mikale docela uničila. Šele zdaj je bila perzijska napadalna sila popolnoma zlomljena. Grki so se dokončno znebili perzijske nevarnosti in s tem rešili za Evropo neprecenljive kulturne dobrine.

Božič na Dolenjskem

Bilo je ob času, ko je zmanjkalo belega in črnega kruha; ko niti ni bilo več s čim prižgati luči; ob času, ko je predzadnja vojna vihra zajela celo Evropo. V Trstu je postalo nevarno. Začele so deževati bombe! Zato smo morali kar proč. Vzeli smo samo najnujnejše stvari in se vsedli na vojaški vlak, ki nas je odpeljal na Kranjsko. To je bila vožnja! Vsak čas so nas puščali kje na progi, nato so nas spet potegnili za par postaj naprej. To je trajalo natančno tri dni.

Ob koncu te nenavadne vožnje smo se znašli v Novem mestu, na Dolenjskem! Iz vlaka smo se preselili na velik kmečki voz, in zopet je šlo dalje ob dolgih posejanih njivah po beli cesti. Prelep svet, nekaj svojevrstnega, je Dolenjska, polna romantike in starih gradov. Nen pisatelj Josip Jurčič jo je opisal prav tako, kakršna je. Moja mama, ki je čitala njegove spise v svoji mladosti, se je takole izrazila tedaj, ko smo se zibali na kmetskem vozu:

"Še vse lepše je, kakor v knjigah."

Skoro gotovo pa ni pričakovala, da bo živela s svojimi otroci cela tri leta v starem gradu pri Kostanjevici, kjer se je vršila povest Jurčičeva "Kloštrski žolnir" (inženir)! Konec naše poti je bil namreč tisti staroslavni klošter.

Zgodovina "gradu" ali kloštra je tale: Baje ga je dala sezidati pred 700 leti Juta, hči češkega kralja Otakarja, izpolnivši neko obljubo! Sedaj je tisto staro zidovje s starodavno zanemarjeno, pa še trdno cerkvijo last države! Tedaj ob vojni pa je živel tam neki dunajski vitez pl. Guttenberg s družino. Njim smo se imeli zahvaliti za naše zavetje. Zidovje je bilo obsežno, zelo prostorno, obdano z vrtovi, polnimi najokusnejših jabolk in drugega sadja! Kjer se je začel park, je stal mlin, ki je tudi bil last gradu! Malo dalje tja pa je že rastla "Opatova gora," polna krasnega bukovja, ki sega vse notri do hrvatske dežele. Polna čistega zlata pretkanega z vsemi barvami se je nasmihala gora porastla s košatim gozdom, ko je stopal sv. Miklavž čez njene bregove in oznanjal bližajočo se zimo in težko pričakovani Božič, ves bel in snežen.

"Božič" na deželi, v zasneženi prirodi! Komaj v knjigah, v pravljicah smo ga videli naslikanega! Tihi gozd v svojem belem odelu! Vse bajke, ki nam jih je prečitala mama doma, v zimskih večerih, ob znani tržaški burji, so nam prišle v spomin! In smo ga pričakali!

Kar naenkrat, neko jutro je bila pokrajina vsa bela. Po zasneženih cestah so brzele sani in cingljali kraguljčki! Nekaj lepega je sedeti na saneh in se voziti po snegu. Sama belina vsepovsod in drevje, ki se pripogiba pod težo snega; sem pa tja osebenkova bajta, ali ponosen dom bogatega dolenjskega kmeta!

Tisti dan pred Božičem je zapadel sneg še bolj na debelo! Pa nič zato! Saj ni bilo treba več v gozd po mah. Imeli smo ga, da bi si lahko postlali postelj in ne samo za bogate jaslice na veliki kmetski peči v našem kloštrskem stanovanju. To vam je bilo poezija! Vsa narava je slavila praznik. Kaj šele v srcu! Že v ranem jutru, smo začeli prepevati svete božične pesmi. V naši družini je to nekaj tradicijonalnega. To je še spomin naših delov in babic! Zato nam je bilo otožno in sladko ob teh starih pesmicah! Sladko zato, ker je mamina ljubezen osladila in omilila vso trpkost! Ah, samo da je bila z nami! Otožno pa radi odsotnosti našega očeta, ki je trpel tam po umazanih strelskih jarkih! Bili smo pač v vojni!

Tisti dan pa je bilo pozabljeno vse zemsko gorje. Pričakovali smo rojstva božjega deteta, ki je prišel odrešit svet zablode in vsega hudega. In je priplaval kakor na nevednih perotih tihi "Sveti večer." Ni bilo na izbiro božičnih dobrot kakor v prejšnjih letih. Saj je bila vojna, pa mama je kupila veliko ribo ulovljeno v zeleni Krki; skuhala je obilico krompirjev; imeli smo celo božično potico—ali mar to ni bila že kraljevska večerja! v tistih časih polnih besed gladu in vsega slabega . . .

Pa nam je bilo vsem v srcu, kakor velika lepa bajka! Vse tako različno od prejšnjih božičev! Prav nič nam ni bilo do tega, da nismo imeli druge luči, nego tisto svetlo nebeško, ki je sijala na nebu, obdana od tisočerih zvezd. Tiste luči je bila polna vsa soba! V prelepih jaslicah je temnel svileni mah, so se belile stezice, in iz božjega hlevca je prihajal neki mamljiv čar—čar svetega večera!

Kakšen prizor! nikoli pozabljen! Razvrstili smo se ob jaslicah, in pobožno zapeli "Sveta noč, blažena noč" . . . Menda še nikoli s tako čudovito zbranostjo in resničnim hrepenenjem po odrešitvi! Pesem je ganila, tembolj, ker sta jo spremljala na gosli moja dva bratca! In mama! Kdo bi pozabil njeno sladko obličje tistega pravljičnega večera, prvega v tujini . . .

Zunaj je počivala priroda! Iz Opatove gore je od časa do časa prišel do nas kak oddaljen glas gozdnih prebivalcev. Neopaženo je šel čas naprej, in kar hitro je prišla 11. ura. Tedaj pa so se premaknile na Vodenicah, daleč gori v bregu, svetle bakije, ki so kazale vernim svetonočnim romarjem ozko gaz. Mesec je namreč že zlezel tja nekam za gore. V dolgi vrsti je odvijala iz gorskih selišč procesija svetonočnih romarjev, ki so hiteli, da se poklonijo božjemu Detetu, da mu zapojo slavo z angelji in da prosijo božjega miru razburkanemu človeštvu.

Ni jih ostrašil visok sneg v zametih, da bi ne pohiteli k fari k polnočnici! Kako utrudljiva mora biti taka dolga pot ki traja ure—pa je še močnejši skriti čar svetega večera, v katerem je nevidno hrepenenje vsega lepega in veličastnega, in v katerem se čutimo boljši in plemenitejši—ko človek začuti tudi žarek božje ljubezni, ki se je na sveti Božič razodela.

Hiteli so ponočni romarji za ne vidnim vodnikom v svetlo noč! Ni bilo čuti božičnih zvonov polnočnih, ker jih je ugrabila vojna in prelila v topove, —pa smo jih čuli v srcu, bila jih je polna vsa soba, ves dol in breg okoli nas. Skrivnostno je zvenela melodija:

Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč.
Le Devica z Jožefom tam,
v hlevcu varje Detece nam.
Spavaj dete sladko . . .

(V. I.)

—o—

Ameriški državljani, ki so se borili v prvi svetovni vojni ob strani Kanadčanov so s tem zgubili ameriško državljanstvo.

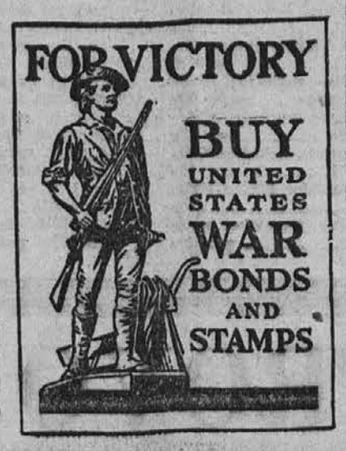

Pojasnjen vzrok

Neki slavni naravoslovec je povabil na kosilo več svojih tovarišev učenjakov. Po kosilu so šli vsi na vrt. Bil je vroč poletni dan. Sredi vrta je stala na kamnitem podstavku velika steklena krogla. Eden izmed gostov je slučajno položil svojo roko na kroglo in na svoje veliko začudenje ugotovil, da je krogla na senčni strani toplejša kakor na sončni. . . .

Kaj je temu vzrok? O tem se je takoj razvila živahna razprava, nastala so različna protislovju, vsa pa na podlagi vseh mogočih fizikalnih zakonov. Končno so se učenjaki zedinili, da gre tudi za slučaj refleksije ali inhalacije. Samo domačinu stvar ni šla v glavo. Zato je poklical vrtnarja in ga vprašal:

"Povej mi, zakaj je ta krogla na senčni strani toplejša kakor na sončni?"

"Ker sem jo," odgovori vrtnar, "boječ se, da ne bi od strašne vročine počila, malo prej obrnil."

—o—

V letu 1940 je bilo v Severni Ameriki najdenih več oljnih vrelišč kakor katero leto poprej.

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."
—Franklin D. Roosevelt
EVERYBODY EVERY PAYDAY 10%
BUY WAR BONDS

MALI OGLASI

Soba se odda

Odda se opremljena soba za 1 ali 2 fanta. Zglasite se na 1490 E. 174. St. (304)

Sobo išče

Poštena ženska išče opremljeno sobo in da bi si lahko tudi kuhala. Kdor ima kaj pripravnega, naj sporoči: Frances Mesojedec, 995 Addison Rd.

For Victory...
Buy
U. S. DEFENSE
BONDS
STAMPS

Hiše naprodaj

Naprodaj je hiša za 3 družine in prodajalna v Collinwoodu. Dohodki $73. Hitremu kupcu je cena $4,750.

Hiša za 3 družine na E. 41. cesti. Dohodki $53. Cena $3,500.

J. Knific Realty
18603 St. Clair Ave.
IV 7540, zvečer KE 0288
(304)

Pohištvo naprodaj

Proda se set za sprejemno sobo, set za jedilnico, skoraj nova peč, skoraj nova električna ledenica. Zglasite se na 18037 Marcella Rd. (305)

Soba v najem

Ena ali dve dekleti lahko dobita sobo z vso udobnostjo; lahko rabita še druge sobe in si lahko kuhati, pereti pri ženski, ki dela. Pokličite po 3. uri popoldne EN 5797. (304)

Lepa prilika

Naprodaj je popravljalnica čevljev z vsem orodjem in stroji. Na teden dela $100 prometa in več. Zglasite se na 14610 St. Clair Ave., ali pokličite IVanhoe 6045. Jako lepa prilika za podjetnega človeka (x)

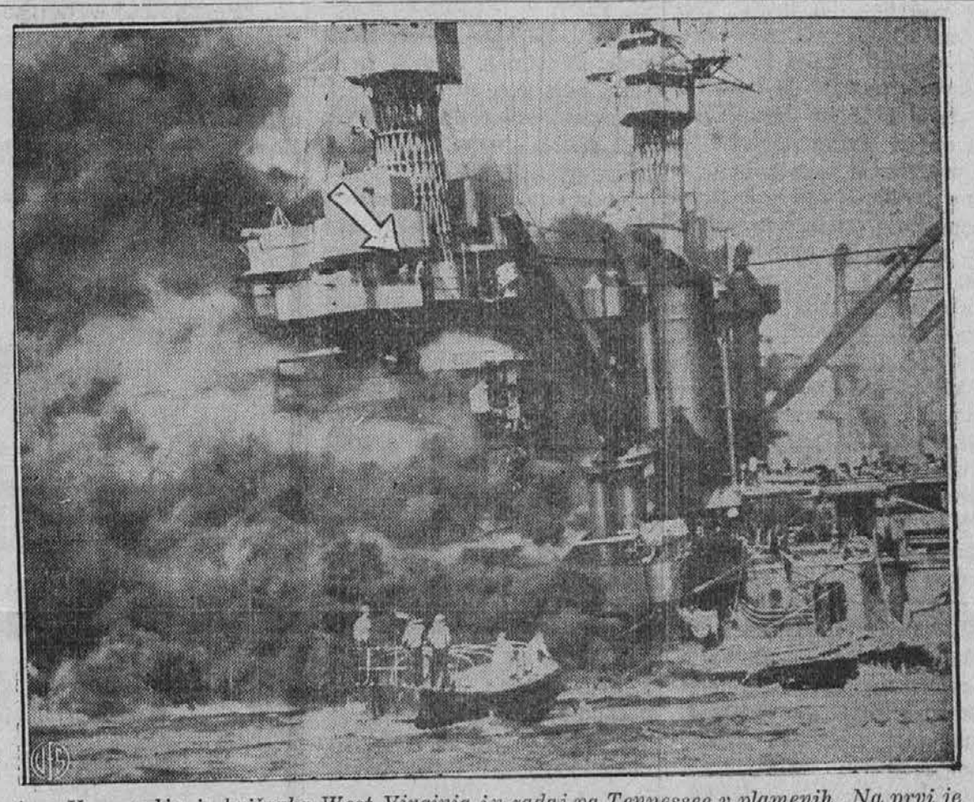

V ospredju je križarka West Virginia in zadaj pa Tennessee v plamenih. Na prvi je videti še vojake na poveljniškem mostičku. To je bila posledica zahrbtnega japonskega napada na Pearl Harbor. Oba križarki sta že popravljeni in sta zopet na širokem morju.

Zaupanje

★ ★ ★

MODRI TRGOVCI POKAŽEJO SVOJE ZAUPANJE V NAKUPOVALNO MOČ SLOVENSKEGA NARODA V CLEVELANDU S TEM, DA OGLAŠAJO V

★ ★ ★

Ameriški Domovini
najstarejšem slovenskem časopisu v Clevelandu

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Da, ledeni krivoverski veter, le tuli po deželi, opustoši naša polja, naše gozde, podri stara drevesa, oberi listje z njih! Kljub tebi je neopaženo pomla pri nas: že gre v cvetje setev prave vere, ki smo jo sejali s solzami, že klije, že brsti. Grličin glas se je zaslišal v deželi.

*

Tu pa tam škripljejo vrata po samostanu. Po temnih, razpadlih, zanemarjenih samostanskih hodnikih šklepetajo leseni črevlji brzih menihov. Zgoraj, spodaj, v gosposkih dvoranah, v kapiteljski dvorani se čuje zamolklo govorjenje in šepetanje: opat da je hotel v kapiteljsko dvorano. Podpirati bi ga morala — tako veli staro pravilo—dva brata. Tam bi prosil odpuščanja za vse grehe in slabosti. Toda to je stara navada in opat je tako bolan, da bi se lahko zgrudil sredi dvorane. Patra Alberta, tega svetnika, bi seveda to prav nič ne motilo — rad bi že videl našega očeta opata v nebeškem raju, sebe pa na opatovem sedežu.

Tako so govorili privrženci patra Karla, ki tvorijo najmočnejšo stranko v samostanu. Pater Albert, ki je tujec v samostanu, jih ima samo malo na svoji strani. Kajpada so z Albertom najboljši in najgorečnejši patri.

Po samostanu se čuje živahno govorjenje in šepetanje. — Le tam, kjer stanuje opat, vlada mrtvaška tihota. Dve sobi sta njegovo stanovanje: ena gleda na Anižo, druga pa na dvorišče. Za sobama je star hodnik, s katerega vodijo železna vrata v stolpič. Tiho je kakor v grobu. Tu in tam se po temnem hodniku priplazi z bosimi nogami kak pater do opatovih vrat, na katerih je z belo barvo naslikan križ sv. Benedikta, in prisluškuje. Sem in tje pride drugi ves bled iz opatovih sob.

Notri se čuje mrmranje molitev in pritajeni pogovori, vmes se včasih zapovedujoče oglasi zlomljeni bolnikov glas.

Na smrt bolni opat sedi na starem, siromašnem naslonjaču; huda naduha mu jemlje sapo in mu ne dovoljuje, da bi ležal na postelji. Njegove nekdaj orjaške krepke ude, ki so shirali v bolezni, ogrinja stara, oguljena meniška halja. Njegovi sivi lasje so mokri od težav in se prijemljejo globoko razoranega čela. Oči so brez leska in na pol odprte strme skozi okno preko zasnežene pokrajine, po kateri razsajajo divji viharji in jo zastirajo sivi oblaki. Plavkaste ustnice se mu premičejo, kakor bi neprestano molil, ali sam s seboj govoril.

Samostanski brat in dva patra so pri njem. Brat kleči pred njim in mu devlje na nogo gorčični obliž. Eden patrov, prior Karel, mu podaja obvezo, drugi pa moli iz neke knjige. Zunaj razsaja vihar in biča valove Aniže, da se penijo in dvigajo kvišku, maje slabo ohranjena okna opatovega stanovanja. Srebrni opatovi lasje se nalahno majejo, vetrovi prepihavajo samostan, da ječe stari zidovi. Iz slabe peči, ki je v zdravih opatovih dneh niso nikdar kurili, razen če je zeblo do mozga in kosti, se vale debeli oblaki dima. V starih zidovih že od Svete noči sem škrta, gloda in tolče neka stvar, da bi bilo človeka skoraj groza. Venomer se sliši: tok, tok, tok.

"Zakaj tako strežeš mojemu ubogemu telesu?" vprašuje bolnik z zlomljenim glasom in spusti svojo roko na koleno. "Moje življenje je proč in moja moč se je posušila kakor črepinja. Pojdi in poglej po mladem patru Jeremiju, ki si je zlomil roko, ko je šel previdit bolnika. Jeremija postane še svetnik. Pustite mene, naj umrjem. Li ne veste, kaj pravi sveto redovno pravilo: 'Duhovno tolažbo nosite bolnikom, ne vprašujte po telesih'."

Prior Karel je previdno položil bolnikovo nogo na visok podnožnik in je rekel z mehkim glasom: "Najmilostivejši gospod oče, pravilo pa tudi slove: 'Pred vsem in nad vsem imejte skrb za bolnike.' Nimam li prav, pater Ciril?"

"Da, da, je že prav," se je trudno smehljal opat. "Ko sem bil jaz novic, nismo tako mehkužili teles, kakor danes, in takrat so živeli svetniki po naših samostanih."

Za trenutek se je odpočil od govorjenja, ki mu je delalo silne bolečine. Iz viharja prihaja k oknu bolniške sobe pretresujoč krik in vik ptičev. Krokarji krožijo okoli oken in krokajo ter vikajo kakor zli duhovi.

"Da bi že vendar enkrat minul ta nesrečni dan!" je mrmral brat lajik, ki je zadaj v sobi postiljal opatovo postelj. "V zidovih notri kluje mrtvaški črv in zunaj kriče nesrečne ptice."

"Zakaj nesrečne ptice?" hrope opat. "Saj je vendar krokar gobavemu mejnemu grofu —" prekinil je in srepo gledal po sebi. Že mu plahutajo iz daljave peroti smrti h glavi, v kateri se pode razna imena in stare zgodbe. "Da, ko je mestni sodnik oblegal cesarico, je mladi krokar plahutal s peroti in se je radoval vsakega slepega strela. Tudi pri nas je bilo vedno veliko krokarjev v mestu, kadar je bila huda zima in je ležalo po gozdih mnogo mrtve divjačine."

Tako je govoril bolnik sam s seboj. Prior Karel, pater Ciril in lajiški brat Adam so ga poslušali s skrbnimi obrazi. Bilo je jasno, da se opatu že blede. Prior je tiho vprašal, je-li želi vode, vina ali jesiha.

Bolnik je povesil glavo na prsi in je molčal. Pa kmalu je začel nanovo:

"Ne vode, ne vina, ne jesiha. . . . Pa povejte mi, je-li ste odposlali moje pismo, ki sem je pisal štajerskemu sodniku in ga rotil za pravico. V Štajer ne morem, preveč sem bolan, zaželel sem govoriti ž njim; če je mož, naj on pride k meni. — Li nič ne piše?"

"Nismo ničesar dobili."

"Precej mi povejte, kadar bo pisal . . . kajti moja smrt je blizu in gre za velike reči. — Karel! Da ne bo prepirov zaradi knežjih darov, kadar me več ne bo. . . . Vem, novici so zadnjič govorili o dveh srebrnih vrčih, ki mi jih je podarila nadvojvodinja Marija, in o zlati kupi, ki mi jo je nekoč naklonil nadvojvoda Karel. . . . Vsega tega nimam več, vse sem prodal, ker sem potreboval denarja. Kapitelj to ve, povej novicem! Bili so hudi časi, saj veste. Od knjig, ki sem jih kupil sam, jih je še šest tu . . ." zopet je hropeč prekinil. . . . "in še troje. — Potem je še tu podoba sv. Valpurga." Stokajoč se je obrnil na naslonjaču in je pokazal na podobo, ki je visela nad posteljo na steni. . . . "Prosim, daj Valpurgo Albertu v celico, ker nima še nobene podobe."

Karel je nekoliko nejevoljno odgovoril: "Vse se bo zgodilo. Bog naj Vam ohrani še dolgo Vaše dragoceno življenje!"

"O, kako lepo govoriš! Nihče me ne bo pogrešal, prav nihče ne. — Toda, kaj mislim še na posvetno, vse je ničemurnost. Karel, včeraj sem spisal svojo duhovno oporoko. Tamle leži na klečalniku. Ko umrjem, preberi jo bratom v kapiteljski dvorani. Notri stoji zapisano, da naj vlada edinost med vami, pa ne prepir in razdor, da čujete in se vojskujete zoper sovražnika. . . . Včeraj je bilo sovražniku ime Luter in Kalikst, danes se mu pravi: Hendel, jutri se bo imenoval drugače, toda njegova ponočna pesem je vedno ista. . . . Prosim vas, rotim vas, da se ne vdaste duhovni nevoščljivosti nasproti duhovnim bratom, tudi ne nasproti tujcu, ki zna morda lepše pridigovati, kakor vi, ki ima več ljudi pri izpovednici ,kakor vi."

Prior je skomiznil z ramami in je potiho zašepetal patru Cirilu: "Take iluzije prihajajo s slabostjo in mrzlico." Opatu pa je rekel, kakor se pomirjuje bolno dete "Naj pride v Garsten, kdor hoče, čeprav sam gospod Martin Anton Delrio, ne bomo mu nevoščljivi, nismo taki."

"Zakaj ravno Delrio?" je vprašal bolnik. V postranski sobi je bila ura. Iz starega rotala je prihajalo kakor neka melidoja psalma.

"Čuj me, ne blede se mi! Zakaj govoriš vedno o Albertu? Dober sin je, pravi menih."

"Li jaz nisem?" užaljeno vprašuje Karel.

"Da, ti tudi. Pa preveč poslušaš druge, ki ga ne marajo. Albert nam je prinesel blagoslov. On je moje upanje, to sem že enkrat rekel in danes zopet rečem, Karel!" Opat se nekoliko vzkloni na naslonjaču in prime priorja Karla za roko. Zopet omahne nazaj, toda še krepko drži priorja za roko. "Samo nekaj dni mi je še živeti. Potem je samostan sirota. Gotovo postaneš ti opat namesto mene."

Priorju se je razjasnil mrkli obraz. Nežno je rekel: "Vi še ne smete umreti."

"Rotim te, Karel, postaneš li opat ali ne, obdrži Alberta v samostanu, ne spodi ga od hiše. . . . Samo on ima moč in duha, da kljubuje Hendelnu. Kakor hitro on zapusti Štajer, je zapečatena usoda tega nesrečnega mesta. Vem, ti ga ne maraš, ne bom se s teboj o tem prerekal. Pa prosim te, rotim te, položi to mržnjo na oltar in obljubi mi, da Alberta ne odsloviš . . . in spremljal te bo moj blagoslov. . . . Sicer pa zagreniš svojemu očetu zadnjo uro in mu kališ večni mir."

"Zdi se mi, da ravno sedaj prihaja," je prisluškoval Karel.

"Obljubi mi!" je sopel opat.

"Obljubljam vam, kar zamorem kot človek in menih; toda, če ne postanem opat, kaj pa potem?"

"Potem poprosiš drugega opata. Daj mi roko!"

Nejevoljno je ponudil prior svojo desnico, ki jo je stisnil opat s tresočimi se rokami. — Zopet je zaropotalo v stari uri —. Brat je prihitel ter jo je odnesel.

Železna vrata na hodniku so glasno zaškripala, veter je pretresal okna. . . . Vrata opatove sobe se odpro . . . temna, visoka senca je priplavala na vrata . . . globok, osoren glas spregovori: "Benedicite — Hvalite Gospoda!"

"Albert, si ti? O, hvala Bogu, da prideš, moj sin," se je smehljal bolnik in je razprostrl svoje roke. "Kakor zvesti Jožef prihajaš k staremu Jakobu, ki je na smrtni poti. Veš li kaj o Hendelnu?"

"Prišlo je pismo, Hendel pride."

"Imaš ti pismo?" je vznemirjeno zahropel bolnik. "Kaj je v pismu?"

"Da pride v spremstvu prič kakor ste prosili. Drugega ni —."

Mladi menih je položil odprto pismo opatu v naročje. Opat se je srepo ozrl v pismo in je grenko pripomnil:

"Da, on pride. . . . On je krivda sem bolan. — Pa dobro je, on pride. Imava obračun!" Čudno so se iskrile globoko udrte bolnikove oči.

Albert pravi z mirnim glasom: "Kako pa vam je, oče"

(Dalje prihodnjič.)

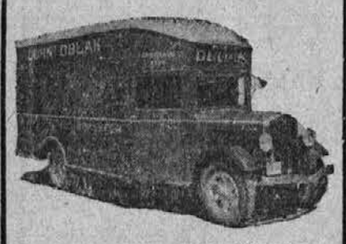

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730.

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The May Co.

razprodaja koncem meseca

ČISČENJE! MOŠKE VSE-VOLNENE OBLEKE, VRHNJE SUKNJE IN SUKNJIČI

Iz fine volne obleke, vrhnje suknje in suknjiči. Obširna izbera vzorcev in barv. Različne mere. Nimamo vseh stilov v vseh merah.

Preje 29.50 do $65
1/3 MANJ
SEDAJ 19.67 do 43.33

IZ TEŽKE VOLNE FINGERTIP SUKNJE, za mlade može, zipper Rjave ali modre barve. Mere 34 do 44, preje 10.50, sedaj **7.89**

ZALOGA RAZLIČNIH FINGERTIP SUKENJ, različne mere; vse-volnene, polo blago, reversibles, corduroys, mere 38 do 44. Preje 14.95 do 19.95, sedaj **9.89**

VSE VOLNENI COVERT SLACKS, nabrane spredaj. Mere 28 do 36 . . . peje 8.95, sedaj **6.89**

THE MAY COMPANY ... MOŠKA OPRAVA ... DRUGO NADSTROPJE

Ženske bluze
Preje 2.50 in 3.50
1.79 do 2.79
Okrogli ovratniki, dolgi in kratki rokavi; bele in druge barve ter vsakovrstno blago in stili; mere od 32 do 38 v tej skupini.
BLUZE . . . V PRITLIČJU

Pleteni undies
1/3 MANJ
Regularna cena 85c do 3.00 vrednosti
Nočne srajce, pajamas, pleteni plašči, spodnje perilo—vsakovrstne barve in stili; nekoliko zaprašene; različne mere.
KNIT UNDIES PRITLIČJE

Deške srajce
Tom Sawyer in Kaynee vrste 1.25 do 1.95 vrednosti
89c
Broadcloths v beli barvi in raznih vzorcih. Nekoliko poškodovane in zaprašene. Deške mere 12½ do 14½; za mladeniče 8 to 14.
DEŠKA OPRAVA DRUGO NADSTROPJE

RAZPRODAJA KONCEM MESECA V THE MAY CO'S BASEMENT

Oprava za ženske in dekleta

132 bivših 1.29 toplih flanelastih srajc posebne mere ..... vsaka $1
156 bivših 1.19 Rayon Satin ali Rayon Crepe spodnjih kril. Nekatere nekoliko zaprašene. Več vrst, različne mere 69c
112 parov Ženskih No-Seam Form Fitting Rayon nogavic. Mere 8½ do 10½ ..... 2 para $1
421 Ženskih bivših 49c Rayon Undies, vključivši Stepins in briefs, nekoliko poškodovane ..... vsako 25c
641 bivših 69c Full-Fashioned Rayon nogavic, nekoliko poškodovane, različne mere ..... par 25c
942 parov Third quality Rayon nogavic, nekatere Cotton nogavice. Mere 8½ do 10½ ..... par 19c
362 bivših 69c Cotton Built-up Shoulder Union Suits za zimo.. Mere 38 do 46 ..... 69c
521 parov 59c Rayon Form Fitting nogavice, mere 8½ do 10½ ..... par 29c

Otroška in dekliška oprava

125 Otroških 39c Fleece Back Ski hlač. Samo majhne mere ..... vsake 19c
212 Otroških 1.19 "Mitzi" oblek, nekoliko zmečkane-različne mere od 2 do 6 ..... vsaka 79c
25 Dekliških 2.29 Plaid Jackets, prijetni vzorci, samo majhne mere do 10 ..... $1
52 Dekliških temno modrih Cardigan jopičev. Iz toplega ovčjega blaga. Mere 8 do 14 ..... 39c
732 Otroških 19c Cotton Anklets. Različne mere v več barvah, par 10c
421 Otroških 89c zimskih Cotton Union Suits. Mere 4 do 12, nekoliko poškodovane. 59c
93 parov Otroških 49c navadnih ⅝ nogavic, fancy vrhi, v več barvah. Nekoliko poškodovane. Mere 7 do 9½ ..... par 19c
523 Otroških 49c Tuckstitch spodnjih srajc in hlač, nekoliko poškodovane, različne mere .... vsake 27c

ZDRAVO IN USPEHA POLNO
NOVO LETO
ŽELI
SLOVENSKEMU NARODU

Mickael Telich
2121 N.B.C. Bldg.
Cleveland, Ohio

Delničarska seja

SLOVENSKEGA DELAVSKEGA DOMA
15335 Waterloo Rd., Cleveland, O.
se vrši v soboto dne 23. januarja 1943
pričetek ob 8 uri zvečer

Direktorij vabi vsa delniška društva in posamezne delničarje, da se seje udeležijo.

DIREKTORIJ SLOV. DELAVSKEGA DOMA.

VSEM DRŽAVLJANOM IN DRŽAVLJANKAM
22. KONGRESNEGA OKRAJA
ŽELIM
SREČNO IN ZDRAVO
LETO 1943

Frances P. Bolton
KONGRESNICA

UČITE SE ANGLEŠČINE
iz Dr. Kernovega
ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA
"ENGLISH-SLOVENE READER"
katerenu je znižana cena in stane samo: **$ 2.00**
Naročila sprejema
KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

PLES NA SILVESTROVO

priredi
PEVSKI ZBOR "J A D R A N"
31. decembra.

Začetek ob 8 zvečer.
OBE DVORANI SDD NA WATERLOO RD.
Igrala bosta Kristoff in Strukel orkestra.
Vstopnina 55 centov davek vključen.
Narod je prijazno vabljen.